

**KURANA
SENIMAN
haya latəməninw**

Published by

ISLAM INTERNATIONAL PUBLICATIONS LTD.
Islamabad, Sheephatch Lane, Tilford, Surrey, GU10 2AQ, U.K.

© 1988 Islam International Publications Limited.

ISBN 1 85372 121 2

KU U LABo

Amadiya Silameya Jekulu ka
Sigida fe min be kodiwari

1988

Printed by
RAQEEM PRESS
Sheephatch Lane, Tilford, Surrey GU10 2AQ U. K.

Amadiya ka dunuya tonba si-
gi Sankemeseli la, Amadiya Si-
lamew, minnu be baara ke ni
Bilali ta hakili ye, minnu ka
kojugu kera tawuhidi kalima
kanu foli ye ka bo kene kan,
ka a fo : laa ilaaha ilalla
muhamada rasulu laayi, ni u be
nyangi o koson ka jankata o
koson, ni u be seedusaya soro
u Matigi ka sira la, olu kono-
nangbeyanin be nin bonye sani-
man nin ke.

N°	Index	Pages
1	Ala	1
2	Nelekew	9
3	Kurana Senuman	13
4	Nabinyumānw	19
5	Silameya nabinyuman Seniman	27
6	Bato	32
7	Sun	34
8	Ka musaka ke Ala ka yamariyaw sira la	36
9	Hiji ani kaaba (Ala ka so)	40
10	Cikan seniman laseli hadamaden bee lajelen ma	43
11	Jogo nyuman ani ladamn ani kewalew	47
12	Nafasorōsirakow siginin be ba minnu kan	54
13	Jahadi d'ij'ija jija danna walasa ka Ala ka sira labato.	57
14	Lanabagaw jogo aniu son	62
15	Cew ni musow damakanyali sa riyala	68
16	Iriba ni gorogojuru haramuyali	72
17	Ko minnu be na ke olu nyefoli	75
18	Kuma minnu fora Ala ka dannikan	80
19	Kurana konc Aladaalikan dama dow.	85

Kumanyɛbla

i. Kurana senimanba haya kelen kelenna bɛɛ kɔɔ ka nɔɔ, a faamuya ka di, hali ni mɔɔ min sinye fɔɔ lo ka kurana bayelemanin kalan, o tigi be se ka faamuya sɔɔ gafe nin kɔɔkuma na nidahakow la ; I ka a lon fana ka a fɔ ko haya kelen kelen bɛɛ ye sunba dɔ le bolofara dɔ ye, u kɔɔ ka dun, u kɔɔw ka ca, u bɛɛ siri-sirinin lo nyɔɔn na. O bolofaraw kosɔn, haya kelen kelen bɛɛ kɔɔ sirinin lo a nyɛfɛta la, ani minnu be a kɔ fe, ka o bɛɛ siri suran kelen kɔɔ la, i na a fɔ yirisunba ni a bolofara camanw.

Nir kuma nin be ko fla bange.

ii. I ka kurana bayelema ka a misɛnya o, i ka a bayelema ka nya cogo o cogo a kun te dɔ wɛɛ ye fo ka i demɛ ka faamuya sɔɔ gafɛba nin kɔɔ, cogo min a kuma kelen kelen bɛɛ kɔɔ ka ca, a ka dun fana. Ayiwa, mɔɔ si te se ka a fɔ ko ile ka kurana bayelema kan wɛɛ la, ko kuranaba kɔɔkow bɛɛ be se ka faamuya o kɔɔ a nya ma.

iib. I na a fɔ an ka a yira cogo min, ka kurana senimanba haya dɔw latɔmɔ kuma latigenin dɔ kan ka a fɔ ko olugu be bɔli ke o kuma nyafɔli la, a ka gbɛlen kosɛbɛ, nka a keɓali te. Misali la, ni mɔɔ min be a fe ka haya damadɔw latɔmɔ Ala ka kuma kɔɔ ka silameya nafasɔɔsirakow yira, i na a fɔ a be kurana kɔɔ cogo min, o baara be na gbɛɛya kosɛbɛ, i na a fɔ an ka a fɔ cogo min, ka a masɔɔ nafasɔɔsirako kumaw carin-carinnin lo kurana nya fe ten, wa a kumaw nyasinnin te nafasɔɔsirako ma kerɛnkerɛn ma fana.

O bɛɛ ni a ta ni i ka a jate mina ka a fɔ ko dununya mɔɔ fanba, minw bɛɛ be u danmakan fɔ ni u ka siyaw ni u ka landaw te kelen ye hali sisan ko u te se ka dakabana gafe nin kɔɔkuma faamu, o ye kojuguba ye min konya man kan ka bla ka mɛɛn. Ayiwa, ka a fɔ ko kurana ma se ka bayelema kan gberɛw la ka temɛ kan bi

wɔɔɔ ni looru kan san waakelen ni san keme laban nin kɔɔ o ye kɔɔnafilikoba ye ni i ye kurana la Bibulu ma, Bibulu min bayelemana kan gberew la ka se waakelen ni keme segin ni segin ma Bibululabatobagaw ka jekulu ta fɔkan na.

Min yirala sisan o sababu la, Hamadiya silamaya jekuluba ye hɔɔnya baaraba damina ni o ye ka kurana senimanba dafanin bayelema kan bi looru nyɔɔɔna na minw be fɔ dununya kɔɔ yan ni san waakelen ni keme kɔɔntɔ ni bisegin ni kɔɔntɔ ce ni o be ben Hamadiya silamaya jekulu sigi san keme ma.

Ayiwa naniyaw sirila fana ka kurana senimanba yɔɔ dama dama bayelemanin yira kan caman were fɔbagaw la ka a sɔɔ kurana bayelemali o kan nunnu na ka a dafa o baara be kela ka taa nyɛ. Walasa ka se ka o ke, kurana senimanba kɔɔ haya dama dɔw latɔmɔna minw be silamaya sigilanbabaw yira kalankebagaw la minnu be silamaya lon dɔɔnin wala u te a kala ma yere fyew.

An be a nata, ka a nyini Ala fe ka a fɔ nin baara nin ye ke sababu ye, jogo nyuman, sariya min be kurana senimanba kɔɔ ni o ye Ala yere ka jiginfen ye, ka o faamuya minlogo ban a nyininbaga la, ani ka a logo don u la ka taga a fe.
- Ala ka kumakan.

Ala baraka la kurana senimanba bayelemanin dafanin kela Hamadiya silamaya jekulu fe nin kan ninnu na:- Bengalikan, Daruwakan, Holandekan, Anglekan, Fantikan, Tubabukan, Alimankan, Gurmukhikan, Hawusakan, Hendukan, endonezikan, Italiyenkan, kikyukan, Lugandakan, Porɔtugesikan, Irisikan, esperantokan, Swahilikan, Sueduwakan, Urudukan, yorobakan.

An nisɔdiyanin be a yira aw la ka a fɔ ko kurana bayelemali kan mugan nyɔɔɔna la o be nyinin ka bari ka a labɔ mɔɔw ye. Ala baraka la, an be na se ka u yira, u donnin ko nege la. O kanw fle nin ye:-

Albanikan, Asamikan, Ariakan, Sinuwakan Guyaratikan, Zaponekan, Koreyenkan, Malayalamukan, Mandilikan, Marathikan, Noruwesikan, Pushutukan, Polonekan, Sindhikan, espanyolikan , Suweduwakan, Tamilikan, Telegukan, Turukikan, Vietinamukan, Kanrikan.

Ni mɔɔɔ o mɔɔɔ bɛ a fɛ ka kurana senimanba bayelemanin sɔɔɔ kan ninnu na, i bɛ se ka lɛtɛrɛ ci a sɛbɛbagaw ma, wala ka a nyininkali kɛ Hamadiya silamaya sigida dɔ la, a kera dunuya fan o fan ye.

An bɛ a yira aw la ka a fɔ an kenin bɛ ka a baabu baabu sɛbɛntɔɔ minuw na, olugu tɛ kurana yɛrɛ kɔnɔkumaw dɔ ye. O le la u blanin lo u dan na.

Haya minnu bɛ gafe nin kɔnɔ, u latɔmɔna Hazrat Mirza Tahir Ahmad fɛ,
Ahmadiya silamayadine ka jekuluba kuntigiba.

S. H. ABBASI

Add. Wakil-ut-Tasneef
&
Nazir Ashaat
London

Comment lire le Jula

Ceci est un guide pour vous permettre de lire facilement le dioula à l'aide de l'orthographe pratique des langues Ivoiriennes utilisée par l'Institut de Linguistique Appliquée (I.L.A.).

Les voyelles et les consonnes du Dioula

a) Les voyelles orales

- a comme dans les mots français : face, aliment comme dans les mots dioula : basa (*lézard*) sa (*serpent*).
- ɛ comme dans les mots français : lait, baie
" " " " dioula : sene (*culture*) dese (*ne pas arriver à...*).
- ɔ Comme dans les mots français : bol, sol
" " " " dioula : bɔɔ (sac), sɔɔ (trouver)
- e Comme dans les mots français : the, De
" " " " dioula : bese (*matchette*)
tele (*soleil*).
- o Comme dans les mots français : dos, saut
" " " " dioula : soso (*moustique*)
bolo (*main*)
- i Comme dans les mots français : lit, riz
" " " " dioula : bi (*aujourd'hui*)
si (*poil*)
- u Comme dans les mots français : cou, bout
" " " " dioula : lu (*concession*)
su (*nuit*)

b) Voyelles nasales correspondantes

- an des mots camp, lampe en français.
et des mots san (*acheter*), ban (*refuser*) en dioula.
- en des mots sein, pain en français
et des mots ben (*rencontre*) fen (*chose*) en dioula.
- on des mots bon, son en français
et des mots sɔn (*accepter*) dɔn (*danse*) en dioula.
- * en → à ce son pas d'équivalent en français.
→ comme dans des mots : den (*enfant*) ben (*tomber*)
sen (*pied*) en dioula.
- * on → pas d'équivalent en français.
→ comme dans des mots : bon (*maison*), son (*voleur*)
don (*entrer*) en dioula.
- * in de king, parking en Anglais
de bin (*herbe*), sin (*le sein*), en dioula.
- * un de boum à l'initiale pas d'équivalent en français.
de kun (*tête*), nun (*nez*) sun (*le jeûne*) en
dioula.

c) Les consonnes particulières

- j correspond au son entendu à l'initiale : Diète,
Diurne. On le trouve dans les mots dioula :
ji (eau) jaba (oignon).
- g correspond au g de Garde, Gai, Guide, même suivi de
i, de e, sa valeur ne change pas.

- gb Cette graphie rend de manière très imparfaite le son auquel il correspond. Il s'agit d'un son doublement et simultanément articulé, prononcé à la fois à l'arrière et à l'avant de la bouche.
On le trouve dans les mots dioula : gban (*gombo*), gba (*le foyer*) gbase (*le cure dent*).
- h Comme en Anglais dans Hot, fortement aspiré. On le trouve dans les mots dioula : here (*la paix*), haya (*le verset*).
- k Correspond au son de kaki, kepi, corps, qui.
On le trouve dans les mots dioula : kan (*cou*) julakan (*la langue dioula*).
- kp est prononcé de la même manière que gb mais sans vibration des cordes vocales : c'est un son sourd et rare ; on le trouve dans le mot dioula : kpere (*métier à tisser*).
- ny le gn des mots signer, pagne, Agneau.
On le trouve dans les mots dioula : nya (*oeil*), nyo (*mil*)
- ŋ C'est le son des mots king, singer, song ; on le trouve dans les mots dioula : ŋonin (*cora*) ŋaniya (*volonté*).
- r le r est battu, plus proche à l'oreille du l que du R (rouge). Il est nécessaire d'arriver à une prononciation correcte de ce son afin de le distinguer de R qui, nous l'avons vu plus haut, est la réalisation de g dans certains contextes. Dans certains mots, r et l peuvent fonctionner comme des variantes : seri ou seli (*prier*).
- c correspond à peu près au son du mot Tchèque.
On le trouve dans les mots dioula : caman (*beaucoup*), ce (*homme*).

- w C'est le son de ouate, oui, William.
On le trouve dans les mots dioula : woro (*cola*),
wese (*la patate*).
- y c'est le son de yaourt, paille, cahier.
On le trouve dans les mots dioula : yɔɔ (*endroit*)
ye (*voir*)
- sy correspond au son entendu à l'initiale, scie, science
sciemment.
On le trouve dans le mot dioula : syaman (*beaucoup*).
- d) Les autres consonnes ne faisant aucune difficulté
- b de boeuf, base en français.
de bosu (*dépecer*), baba (*papa*) en dioula,
- d de domaine, dimension en français
de dɔn (*danse*), dogo (*cache*) en dioula.
- f de forge, farce en français.
de fo (*saluer*), foroto (*piment*) en dioula.
- l de linge, l'écoulier en français.
de li (*miel*), lolo (*étoile*) en dioula).
- m de mer, même en français
de masa (*roi*), mun (*quoi*) en dioula.
- n de nerf, négoce en français
de nun (*nez*), nɔɔ (*lait*) en dioula.
- p de pays, paix en français.
de pɔɔpɔɔ (*boue*), pan (*sauter*) en dioula).

- s de serpent, sage, en français
de sara (*paye*), sɔsɔ (*haricot*) en dioula.
- t de trop, temple en français.
de tɔ (*reste*), toto (*le rat*) en dioula.

MOUSSA Coulibaly
Transcripteur Traducteur
à l'Institut de Linguistique Appliquée
Université Nationale
de Côte d'Ivoire.

(1)

ALA

Min be fen bee san fe, Ala ye o le togo ye. Arabukan na, Ala te fo fen were si ma abada. Togo minnu lanin be Ala la, n'u be soro kan werew la, olu ye a mankutulanw le ye wala a makofolanw ; ayiwa u be fo ka u caya le tuma bee, k'a soro n'i ko "Ala, o be ben, nka "Alaw" o te fo abada. Komi a nyogonna kumaden te soro kan syaman na, kurana bayelemana kan o kan na, an ma Ala wele togo were si la ni "Ala" te.

Ala

1 - Ala tɔgɔ la, nema ti-gi, hine tigi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2 - Tando bɛɛ lajenin be Ala ta ye, dunuya bɛɛ masa.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ②

3 - Nema tigi, hine tigi.

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ③

4 - Kiyamalon kiti tigi.

مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ④

5 - An bɛ ile kelen le bato, ani an bɛ demenyɪni ke ile kelen le fɛ.

إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ⑤

6 - An lakana ka bla si-ranyuman kan.

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ⑥

7 - I ye here ke minnu ye olu ta sira, I ya jankata wajibiyala mɔgɔ minnu kan, an tɛ ni olugu ta sira ye, an tɛ ni mɔgɔw ta sira ye fana, minw ye filibagancew ye.

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ

الْمَغضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ⑦

الفاتحة: ١ - ٧

2 - Fɛn o fɛn bɛ sankolow
la ani dugukolo la o bɛɛ bɛ
Ala le matɔɔ ;
Ale le bɛ Sebaga ye,
Ale le bɛ Kolɔnbaga ye.

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٧﴾

3 - Sankolow masaya ani
dugukolo masaya o ye Ale ta
ye ; Ale le bɛ nyanamaya kɛ
ani saya ; A ka sé bɛ fɛn bɛɛ
lajɛnin san fɛ.

لَهُ مَلِكٌ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٨﴾

4 - Ale le ye Fɔlɔ ani
Laban ye ; Ale le ye fɛn ban-
genin ye ani fɛn dogonin, A
bɛ fɛn bɛɛ lajɛnin lɔn a nya
ma.

هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٩﴾

5 - Ale le ka sankolow
ani dugukolo dan la wɔɔɔ kɔ-
nɔ ; ka laban ka I sigi ma-
saya larusi kan. Fɛn min bɛ
dugukolo kɔnɔ ani min bɛ bɔ
a la A bɛ o lɔn, ani fɛn min bɛ
jigin ka bɔ sankolo la, ani
min bɛ yelen a la.
Aw bɛ yɔɔ o yɔɔ A ni aw bɛ
nyɔɔn fɛ.
Aw bɛ fɛn o fɛn kɛ Ala nya bɛ
a la.

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١٠﴾

6 - Sankolow masaya ani
dugukolo masaya o ye Ale ta
ye, ko bɛɛ lajɛnin saranin
bɛ Ale Ala le la.

لَهُ مَلِكٌ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿١١﴾

7 - A bɛ su ladon tele la
A bɛ tele ladon su la ; fɛn

يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَهُوَ عَلِيمٌ

o fen be jusukunw la A be o
bee lon a nya ma.

بَيِّنَاتِ الصُّدُورِ ﴿٧﴾

8 - Aw ye la Ala ia ani
A ya Cela ; Ala ye aw san
fen min na, aw ye o domu
Alasira kan minnu lanin be
Ala la aw ce la, ni u be u
ya nafolo domu Alasira kan,
Olugu be na saraba soro Ala
soro.

ءَامِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنْفِقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ
مُسْتَحْلِفِينَ فِيهِ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ

كَبِيرٌ ﴿٨﴾

الحديد: ٢ - ٨

57
2-8

2 - Fen o fen be sanko-
low la ani fen o fen be du-
gukolo la o bee be Ala le
matogo, masaya ye Ale ta le
ye ani tandow, A ka se be
fen bee lajenin san fe.

يَسْبِغُ لِيَّ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ

وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢﴾

3 - Ale le ka aw
dan, dow ka ke kafiriw ye aw
la, dow fana ka ke lannaba-
gaw ye aw la, aw be ko min
ke la Ala nya be o la.

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللَّهُ

بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣﴾

4 - A ka sankolow ni
dugukolo dan cen ta sira
kan, A ye aw sawula ke ka aw
laben ka nye, Segi laban be
ke ale ma.

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَهُمْ فَاخْسَنَ

صُورَهُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿٤﴾

5 - Fen o fen be sanko-
low la ani dugukolo kan, A
be o bee lon, aw be min dogo
ani aw be min ke kene kan, A

يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ وَمَا تَعْلَمُونَ

bε o bεε lon fana, fen o fen
bε jusukunw la Ala bε o bεε

وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٥٠﴾

التغابن: ٢ - ٥

lon a nya ma.

64
2-5

96 - Cen na, Ala lo bε sumankisεw laferen ani tamarokolow. A bε nyanaman bɔ su la ka su bɔ nyanaman na. Ala ye o le ye. Aw dun bε se ka aw kɔdi Cogo di.

إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَىٰ ۗ يُخْرِجُ الْحَىٰ مِنَ الْمَيِّتِ
وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَىٰ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ فَالِقَ
تُوفِكُونَ ﴿٥١﴾

97 - Ale le bε kenε ci, A ye su kε lafɔnyɔwagati ye, tele ni kalo A ye olugu kε wagati jatemina kosɔn. O le ye se bagaba ya fεεle ye, kc-lɔnbagaba.

فَالِقُ الْإِصْبَاحِ ۖ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٥٢﴾

98 - Ale lo ka lolow kε aw ye, walasa aw ye se ka aw ya tagamasiraw lon dugukolo ni kɔgɔji dibiw cε la. An ka tɔgɔmaseerew nyafɔ ka o faranfasiya mɔgɔw ye minnu bε ko kala ma.

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي
ظُلُمَاتِ اللَّيْلِ وَالْبَحْرِ ۗ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يَعْلَمُونَ ﴿٥٣﴾

99 - Ale lo ka aw dan ka bɔ ni kelen na, sigiyɔɔ bε aw ye min ye wagatitemεko ye, makεyɔɔ bε aw ye kudεyi. Anw ka tɔgɔmaseerew nyafɔ ka faranfasiya mɔgɔw ye minw be ko faamu.

وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ
وَمُسْتَوْعِدٌ ۗ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ ﴿٥٤﴾

100 - Wa Ale le be ji lajigin ka bo sankaba la, o cogo ma, An be laferennifen sugu bee do labo, An be olu flaburukeneew laferen ka bo u la, An be sumankisew labo minnu na tinsan ni tinsan. Tinsan minnu kunmajiginnin be dugu ma, An be tamaro sunw labo olugu la. An be soro ka erzensunw ani zeituna(olivu) ani gerenadi labo, yiriden minw bnin be nyogon fe U te kelen ye. Ni yiriw denna aw ye u fle, u be wulenna cogo min na. Cen na, o la, o ye togoma-seerew ye, mogow ye, minnu lanin be Ala la.

101 - U be jinaw fara Ala kan, ka a soro Ale le ka jinaw dan, kolonbaliya ta boro ma U be Ala mankutu ni dencetigiya ni denmusotigiya ye wuya kan. A ka seni, U be A mankutu ni fen o fen ye, Ala be o bee lajenin san fe.

6

96-101

256 - Ala - Ala gberete yen ni Ale kelen te - nyanaman - A sabatinin be A yere la, fen kelen kelenna bee ta sabati be bo Ale la.

وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ
نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا نُخْرَجُ مِنْهُ
حَبًّا مُتَرَاكِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِن طَلْعِهَا قِنْوَانٌ
دَانِيَةٌ وَجَنَّاتٍ مِّنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ
مُسْتَبْتَهَا وَعَيْرِ مُتَشَبِهَةٍ انظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا
أَنَّموا وَيَنْعَمِ إِنَّ فِي ذَٰلِكُمْ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾

وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ وَخَرَقُوا لَهُ بَنِينَ
وَبَنَاتٍ يَغْبِرُونَ سُبْحٰنَهُ وَتَعَالٰى عَمَّا
يَصِفُونَ ﴿١٠١﴾

الأنعام: ٩٦ - ١٠١

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ
وَلَا نَوْمٌ لَّهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ مَنْ

Jingali o, sunɔɔ o, o si tɛ
 A mina. Fɛn o fɛn bɛ sankolow
 la ani dugukolo la o bɛɛ ye
 A ta ye. Jon ne tigi bɛ se ka
 soronadonni kɛ A fɛ ni a ma
 kɛ ni A yɛɛ ta diŋɛ ye. Fɛn
 min bɛ u nya fɛ ani fɛn min
 bɛ o kɔ fɛ A bɛ o lon, U tɛ
 foyi faamu A ka lonniyaw la
 fu ni A yɛɛ sonna min ma.
 A ka se yiriwanin bɛ sankolow
 la ani dugukolo kan, minnugu
 latangali hami kelen tɛ kɛ A
 la.

Ale le bɛ masa kɔɔtanin ye,
 Ale le bɛ masaba ye.

$\frac{2}{256}$

23 - Ala le bɛ Ale ye,
 Ala gbɛɛ tɛ yen ni Ale kelen
 tɛ. Ale le bɛ ko dogonin ani
 ko bangenin lon. Ale le ye
 nɛma tigi ye Ale le ye hinɛ
 tigi ye.

24 - Ala le bɛ Ale ye -
 Ala dɔ gbɛɛ tɛ min kɔ fɛ,
 Masaba, Masa senimanba, Hera-
 lasiri, Ale le bɛ Tangali kɛ,
 Sutura Masa, Sebagaba Se ti-
 gi, Masaba - Ala ka seni, U
 bɛ fɛn o fɛn fara a kan, A bɛ
 o bɛɛ san fɛ.

25 - Ale lo bɛ Ala ye
 Dannikɛmasa, Ale le bɛ labɛ-
 nni kɛ, Ale le bɛ sawula kɛ.
 Tɔɔw bɛɛ la nyumanw ye Ale

ذَٰلَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِۦ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ
 أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ
 عِلْمِهِۦ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمٰوٰتِ
 وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٦﴾

البقرة: ٢٥٦

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 وَالشَّهَادَةُ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيمُ ﴿٢٣﴾

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ
 السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهِمِّنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ
 الْمُتَكَبِّرُ سُبْحٰنَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٢٥﴾

هُوَ اللَّهُ الْخَلِيقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ

ta ye. Fɛn o fɛn bɛ sankolow
la ani dugukolo kan o bɛɛ bɛ
A matogo, Ale ie se bagaba ye
ani kolonbagaba.

أَلْحَسَنُ يُسَبِّحُ لَهُمْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ

الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٥﴾

الحشر: ٢٣ - ٢٥

59
23-25

(2)

MeLeKeW

"Malak" koro jonjon ye ko "ciden" wala "baarakeden". U danna kun min kanma o le b'o yira. U be Ala kaciw le lase ani kaa ka yamariyaw lawaleya dununya koro. O tuma na Ala ye feere minnu sigi walasa a ka yamariyaw ye lase dununya bangu ta sira la ani a hakilila tesira la, melekew ye o do le ye.

Hakililasira la, melekew be u ka baara ke k'a soro u ma teme fen were si fe, ka ban ka la melekewo la, o koro ye ka siraba datugu, Ala ka yeelen be teme siraba min fe fo ka se mogo ma.

2 - Tando bεε lajεnin ye Ala ta ye, Sankolow ni dugukolo Danbaga. Ale le bε mεlεkεw kε Ciladenw ye, minnu ye kamantigiw ye, kaman fla, kaman saba, ani kaman naani. A bε fεn fara A ka danni kan min ka di A ye : ka a masɔɔ Ala ka se bε fεn bεε lajεnin kan.

$$\frac{35}{2}$$

98 - A fɔ u ye : "Min o min ye Jibrila jugu ye - ka a masɔɔ ale le tigi tigi ka Gafe lajigin i jusukun kan ni Ala ka yamariya ye, Celakan min tun nyafola ka teme o laseli koson, o ye sirani kibariyanyuman ye mɔgɔw ye minw limaniyanin bε.

99 - Mɔgɔ o mɔgɔ ye Ala jugu ye, ani A ya mεlεkεw, ani A ya celaw, ani Jibrila ni Mikayilu, ayiwa, Cen yere la, Ala ye olugu kafiri suguw jugu ye."

$$\frac{2}{98-99}$$

178 - Ka i nya murun kɔɔɔn na wala ka i nya murun telebin, o tε telenninya ye, nka mɔgɔ min lanin bε Ala la a lanin bε Lonnanan na, a

الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَائِكَةَ رُسُلًا أُولِي أَجْنِحَةٍ مِّثْنَى وَثَلَاثَ وَرُبْعَ زَيْدٍ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦٧﴾

فاطر: ٢

قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَيَّ قَلَمًا بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٨﴾

مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿١١﴾

البقرة: ٩٨ - ٩٩

لَيْسَ إِلَهٌ إِلَّا اللَّهُ وَأَن تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْإِلَهَ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْأَاخِرِ وَالْمَلَائِكَةَ وَالْكِتَابَ وَالنَّبِيَّاتِ وَءَاتَى

lanin be melekew la, a lanin be Gafe la, a lanin be nabi-nyumanw la, o le telennin be kosebe, Ala kanu koson, mogo min be la ni a ya denbaya musaka ye ani yatimew musaka ye ani makonyenyinibagaw musaka ye ani tagamadenw musaka ye ani sarakadaarilaw musaka ye ani ka jcnw lahine, mogo min be seliketumaw jate mina ka seli ani ka jaga bo ani mogo minnugu be layiru fa ni o ye layiru ta, minnu saba-linin be fangantanya la ani tawoyakow la, ani minnu ka farin kele tuma na, olugu le ka lannaya dafa, olugu fana le be siran Ala nyε.

$$\frac{2}{178}$$

286 - Ale Gela nin limani-yanin be kosebe fen bee lajfenin ma minw lasela a ma a Matigi fe, limaniyabagaw fana be ten :

U bee lajenin lanin be Ala la, A ya melekew la, A ya Gafew la, ani A ya celaw.

$$\frac{2}{286}$$

76 - Ala be celaw sugandi melekew la ani mogo la. Cen na Ala ie ye Masa ye, Min be fen bee lajenin men ani min be fen bee lajenin ye

$$\frac{22}{76}$$

أَلْمَالِ عَلَىٰ حِيَّةِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي
الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ
وَالْمُؤْتُونَ بِهِمْ إِذْ أَخَذُوا وَالصَّابِرِينَ
فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ
صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿١٧٨﴾

البقرة: ١٧٨

أَمَّا الرَّسُولُ فَمَا أَنْزَلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ
كُلٌّ آمِنٌ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ لَانْفِرُوا
بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا
عَفْرَانَا رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٢٨٦﴾

البقرة: ٢٨٦

اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ
النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٧٦﴾

الحج: ٧٦

137 - N be ni alugu lima-
 niyabagaw le ye! aw ye la
 Ala la, aw ye la A ka cela
 la, aw ye la A ka Gafe ia A
 ye min lase A ka Cela ma ani
 A ka Gafe la A ye min lase
 fɔɔfɔɔɔ. Mɔɔɔ o mɔɔɔ lanin
 te Ala la, a lanin te A ka
 MeLeKew la, a lanin te A ka
 Gafew la, a lanin te A ka
 celaw la, a lanin te lonna-
 ban na, o tigi kera filiba-
 gance ye.

$$\frac{4}{137}$$

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ءَامِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ءَوَالِكِ تَبِ
 الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ ءَوَالِكِ تَبِ الَّذِي أَنْزَلَ
 مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ ءَوَكُتْبِهِ ءَوَرَسُولِهِ ءَ
 وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٣٧﴾

النساء : ١٣٧

(3)

KURANA SENUMAN.

Kurana' ye tɔɔ ye, Ala yere ye min la gafe la, a ye gafe min lajigi silameya cibaga senuman kan ; ni hadamadenya sariya labanta be a kɔɔ. N'i y'a men ko "kurana", o kɔɔ ye gafe min dɔɔra kalanni kanma. Cen lo fana, gafe min be kalan mɔɔw fe ka teme gafe bee kan, o le ye kurana ye. A kɔɔ ye fana, ko gafe, wala cikan min ka kan ka lase dununya mandenw bee ma.

Gafe jigininw bee la danbiri te kurana dɔɔɔn le kɔɔkuma wala a cikan na ; k'a sɔɔ gafe tɔw bee sebenna ka ben wagati kefenkerenninw le ma, ani mɔɔ kerengerenninw, kurana sebenna ka ben dununya wagati bee ma, ani dununya mandenw bee (34 : 29).

2 - Alif Lām Mîm

Ne le be Ala ye,
fen bee lajenin lon-
baga.

الرَّ

3 - Nin ne ye Gafe hakika
ye, sika te min na. Tagasi-
ra lo mɔgɔ telenninw ye.

$$\frac{2}{3}$$

ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٧٦﴾

البقرة: ٢ - ٣

78 - Ko cen na nin ye ku-
ranaba le ye.

إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ ﴿٧٨﴾

79 - Gafe dɔ kɔnɔ min la-
tanganin be ka nye,

$$\frac{56}{78-79}$$

فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ ﴿٧٩﴾

الواقعة: ٧٨ - ٧٩

4 - kɔkɔta sabatininw be
minnu kɔnɔ.

$$\frac{98}{4}$$

فِيهَا كُتِبَ قِيمَةٌ ﴿٨٠﴾

البيّنة: ٤

24 - Ala ka cikan bee la
nyuman nyuman lase ka ke
Gafe ye, min hayaw be cen
di nyɔgɔn ma, ani segi be
ke minnu kan cogoya syaman
na. Ale Gafe nin kalankan
be mɔgɔw kunmasi ce minw be
siran u matigi nye, o kɔ fe
u gbolo ni u jusu be magaya
ni u tagasira Ala la. Ala
ka sira le be o ye : o cogoy-
ya ma mɔgɔ min ka di A ye A
be o lakana. Ni Ala ye mɔgɔ

اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا مَّثَانِيًّا
فَنَفْسُ عُرْمَانَهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلَيْنُ
جُلُودَهُمْ وَقُلُوبَهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُدًى اللَّهِ

min ke filibagance ye - la-
kanabaga si te o la.

$$\frac{39}{24}$$

يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ وَمَن يُضِلِلِ اللَّهُ فَهُوَ لَهُ مُرِمٌّ

هَادٍ ﴿٢٤﴾

الزمر: ٢٤

2 - Hā Mīm Tando Masa,
Kunnawolo Matigi.

حَم ﴿٢٥﴾

3 - A be n ni gafe walawa-
lanin ce.

وَأَلَكِتَابِ الْمُمِينِ ﴿٢٦﴾

4 - An ka a ke gafe ye min
ka kan ka kalan kosebe kan na
min gbeyanin be ani min nya-
nabonin be walasa aw be na
se ka a faamu.

إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٧﴾

5 - Cen yere la, Kuruna bo-
la lasiri la, lasiri min fan
bee lajenin korotanin be ani
min ka kolon dafala.

وَإِنَّهُ فِي أُمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلَىٰ حَكِيمٍ ﴿٢٨﴾

الزخرف: ٢ - ٥

$$\frac{43}{2-5}$$

73 - Cen na, An ye Ala ka sa-
riya tigiya di sankolow ni
dugukolo ni kuruw ma, nka u
banna ka a ta, u siranna a
nye. Nka bunadamaden ye a ta.
Cen na, hadamaden be se ka
juguya a yere ma ka a soro a
hakili te a ya kow ko la.

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ

فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ

كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴿٧٣﴾

74 - O ko ye min ye, Ala be
munanfege cemanw ni munanfege
musomanw, ani flankafu cemanw

لُعَذِبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ

ni flankafo musomanw janka-
ta ; Ala be A ka hine nya-
sin limaniyabaga cemanw ni
a musomanw la ; Ala le ye
yaafa Masa ye, ani hine
Masa.

33

73-74

89 - A fa : "ni mɔgɔw ni
jinaw tun jera ko u be kura-
na nin nyɔgɔn ladine, U tun
te na se ka a nyɔgɔn ladine
hali ni u bee tun ye nyɔgɔn
deme.

90 - Cen na, kurana nin
kɔnɔ An ye cogoya syaman bla
kene kan mɔgɔw ye, bɔnyɔgɔn-
na sugu bee la, nka mɔgɔ
fanba be na ban a bee ma fa
kafiriya.

17

89-90

22 - Ni An tun ye kurana
nin lajigin kulu dɔ kan, i
tun be na a ye jaateka a be
maloya ka ci ka ke kunkurun
kunkurun ye Ala nyasiranya
kosɔn. O ye fenw ye minw bɔ-
nin be nyɔgɔn fe ni An ye o
ke mɔgɔw ye walasa o ye ta-
gasi.

59

22

18 - Mɔgɔ min ni dadulu
keneman be a bolo ka bɔ a
Matigi yɔrɔ, seere be a tigi
la a ka centigiya la ka bɔ a

وَالْمُشْرِكِ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٤﴾

الأحزاب: ٧٣ - ٧٤

قُلْ لَئِنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا
الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَتْ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ
ظَهِيرًا ﴿٨٩﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ فَأَبَىٰ
أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٩٠﴾

بنی اسرائیل: ٨٩ - ٩٠

لَوْ أَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ خَشِعًا
مُتَّصِدًا مِمَّنْ خَشِيَ اللَّهَ وَتِلْكَ الْأَمْثَلُ
نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾

الحشر: ٢٢

أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ وَيَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِّنْهُ
وَمِنْ قَبْلِهِ كُتِبَ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً أُولَٰئِكَ

Matigi yɔɔɔ, ni o be na na
 kɔ fɛ, ni Nabila Musa ka Ga-
 fe blala o nyɛ, Gafe min ye
 lakanalifen ye ani hine be
 sɔɔɔ min fɛ, o tigi bɛ se ka
 kɛ wuyafɔla ye cogo di ?
 Mɔgɔ minnu bɛ tagasi nin ko
 nunnu na, olugu bɛ la a la;
 Sigida o sigida kɔɔɔ ni min
 ma la a la, Tasuma bɛ na kɛ
 o tigi niyɔɔ ye. O la sa,
 minnugu bɛ sikala a la i ka-
 na kɛ olugu dɔ ye. Cɛn lo
 jaateka ka bɔ i Matigi ia,
 nka mɔgɔw fanba ma limaniya.

$$\frac{11}{18}$$

93 - Nin ye Gafe ye An ka
 min lajigin, A fanin bɛ duwa-
 wuw la ; min tɛmɛna a nyɛ a
 bɛ o centigiya, walasa i bɛ
 se ka duguw Bamuso laali, ani
 a lamini mɔgɔw.

$$\frac{6}{93}$$

4 - Bi, n ka aw ya dina da-
 fa aw ye, n ka n ya nɛma se
 a dan na aw ye, n ka silamaya
 dina sugandi aw ye.

$$\frac{5}{4}$$

156 - Nin ye gafe ye, an
 ye min lajigin, a kɔɔɔna fa-
 nin bɛ dugawuw la. Ayiwa sa
 aw ye tugu a kɔ, aw ye aw ye-
 rɛ tanga ka bɔ kojuguke ma.
 Walasa hine na se ka kɛ aw
 ye.

$$\frac{6}{156}$$

يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَالنَّارُ
 مَوْعِدُهُ فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ
 وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٨﴾

هود: ١٨

وَهَذَا كَتَبْنَا أَنْزَلْنَاهُ مَبَارَكًا مُصَدِّقًا لَّذِي بَيْنَ
 يَدَيْهِ وَلِنُنذِرَ أُمَّ الْقُرَى وَمَنْ حَوْلَهَا

الأنعام: ٩٣

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي
 وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا

المائدة: ٤

وَهَذَا كَتَبْنَا أَنْزَلْنَاهُ مَبَارَكًا فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا
 لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٦﴾

الأنعام: ١٥٦

83 - An be fen bange doo-
nin-doonin kurana kono, fen
min ye keneya ani hine, lima-
niyabagawye, nka a be do le
farala telenbaliw ka fili
kan.

وَنَزَّلْنَا مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴿٨٣﴾

بنی اسرائیل: ٨٣

17
—
83

(4)

NABINYUMANW

A fɔra kurana seniman kɔnɔ k'a fɔ
ko Ala ye lakandabaga ci mandenw bɛɛ
ma ; o ye nabinyuman bɛɛ centigiya ni
u ka telenninya fɔkan ye.

Nabinyumanw cira manden
kerenkerenninw le ma, wagati kerenkenenninw
na, walasa u ye u lakanda ka taga Ala ma.
Nabinyuman seniman le kera nabinyuman
cilasela laban ye, min ye sariya cilasela
ye ; wa seben temenin bɛɛ cikan be
silameya cikan kɔnɔ ; ale le blala a
bɛɛ nɔ na. Nabinyumanya te ka taga nye
dine were kɔnɔ ; ale le blala a bɛɛ nɔ na.

Bi tele nabinyumanw nana
le, walasa u ye ke Nabinyuman seniman
yeelen ja ye, wa u te na ni sariya kura
si ye. Kurana seniman ye nabinyumanko
nafa yira ; ani juguya min be nabinyumanw
kɔ, a ye o fana yira, Farowona ye nabinyumanw
kɔ juguya seere ye.

76 - Ala be Cilaw sugandi melekew la ani mɔɔw la. Cen yere la, Ala le ye Masa ye, Min be fen bee lajenin Men ani min be fen bee lajenin ye.

$$\frac{22}{76}$$

37 - Cen tigi tigi la an ka Cila ci ka na mantan kelen kelen bee ma min be o waju. Aw ye Ala bato, aw ye aw yere latanga ka bo cenni-kelaw ma. Ayiwa mɔɔɔ dɔw sɔɔɔla u la Ala ka minnu la-kana, ani dɔɔberew halaki tun ka kan ni minnu ye. A' ye yaala dugukolo fan bee, mɔɔɔ minnu ye cilaw mina wuyafɔbagaw ye olugu ka kolaban kera cogo min, á ye o fle.

$$\frac{16}{37}$$

31 - Tuma min na i Matigi ka a yira melekew la "N be na kalifa ke dugukolo kan", melekew ko A ma o la : "I be na mɔɔɔ bla dugukolo kan min be cenni ke dugukolo kan ani min be joli labɔn wa ? ka a sɔɔɔ annugu be I tando, an be kɔɔɔta ke I ya seniya la waati be". A ye o jaabi : "N be fen lon aw te min lon"

$$\frac{2}{31}$$

اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ إِنَّكَ اللَّهُ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٧٦﴾
الحج: ٧٦

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَن هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَن حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿٣٧﴾
النحل: ٣٧

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَن يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣١﴾
البقرة: ٣١

164 - Cen yere la An ka An ya cikan lajigin I kan i na a fo An ka a lajigin Nu-hu kan cogo min, ani nabinyu-man minnu bora o kofe An ka An ya cikan lajigin Barahima ma, An ka a lajigin Sumaila ma, An ka lajigin Siaka ma, An ka a lajigin Yakuba ma ani An ka a lajigin a denw ma, An ka a lajigin Isa ma, An ka a lajigin Ayuba ma, An ka a lajigin Haruna ma, An ka a lajigin Solomana ma, ani An ka jaburu di Dawuda ma.

165 - An ka cela daw ci An ka minnu kofa i ye ka ban ani cela daw fana An ma minnu kofa i ye : Ala kumana Musa fe tuma syaman na ani wagati jan.

4
164-165

125 - A'ye a hakili jigin, tuma min na Barahima Matigi ka a lajarabi ni yamariya daw ye, yamariya minnu ni a ka olugu labato. A ko: "N be na i ke kuntigi ye magaw ce la". Barahima ka A nyininka : " n bansonw fana la wa ?". Ala ka a jaabi : "N ya layidu te N ni cernikelaw ce".

88 - Cen yere la An ka Gafe di Musa ma, ale ko fe fana, An ka celaw ci, minnu tugura a ka taamasiraw la.

إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ
بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ
وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ
يُوسُفَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وَآتَيْنَا دَاوُدَ
رُزُوقًا ﴿١٦٤﴾

وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا
لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى
تَكْلِيمًا ﴿١٦٥﴾

النساء: ١٦٤ - ١٦٥

وَإِذِ ابْتَلَى إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي
جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا
يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ ﴿١٦٥﴾ البقرة: ١٢٥

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْهُ
بَعْدَهُ بِالرُّسُلِ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ

Isa min ye Mariamu den ye
An ka o son kenekantogoma-
seerew la, An ka baraka don
a la ni ni seniman ye. Tuma
o tuma ni cela do nana aw ma
ka na fen di aw ma, aw te
fen min soro lanyinina fewu,
aw be aw yere labonnya, ka
dow ke faniyaɗɗaw ye ka
dow faga wa.

2

88

91 - An ka Baninsirayila
denw deme ka kogji tige,
Farawuna ni a ka keledenw ka
muruti ni u ka cenni le ka
a to u tugula u ko fo tuma
min na ni jilatunun nana se
a ma, ni a ko : "N lala a la
ka fo Ala gberɛ te yen fo
Baninsirayila denw limaniya-
la min ma, mogo minnu ka u
yere majigin A ye n ye olu-
gu do ye".

92 - "Mun na sisan ! ka a
soro fo ka na se sisan ma i
kela Alasobaga ye ani min-
nu be cenni ke, olugu do".

93 - Bi konin sa An be na
i farikolo dama lakisi, wala-
sa i na ke togomaseere ye
mogow ye minnu be na na i ko
fe. Cen yere la, mogo syaman
be yen, olugu te miiri An ka
togomaseerew la.

10

91-93

الْبَيْتِ وَأَيَّدَتْهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ
رَسُولٌ بِمَا لَأْتَهُوْا أَنْفُسَكُمْ أَصْتَغَبْتُمْ

﴿٨٨﴾ وَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ

البقرة: ٨٨

وَجَوْرًا بَيْنَ إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَبْغَهُمُ فرعونُ
وَجُنُودَهُ بَعْثًا وَعَدُوًّا حَتَّى إِذَا أَدْرَكَهُ الْعَرْقُ قَالَ
ءَأَمَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي ءَأَمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَأَنَا
مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٩١﴾

ءَأَلْقَنَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِن
الْمُفْسِدِينَ ﴿٩٢﴾

فَأَلْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلَقَ ءَأَبِيَهُ
وَإِنْ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ عَنِ ءَأَيْنِنَا لَعَنُفُلُونَ ﴿٩٣﴾

يونس: ٩١ - ٩٣

17 - Mariamu ka Masala nya-
fo i na a fo a yirala cogoya
min na Gafe kɔnɔ : Tuma min
na a bola a somogɔw ce la,
ka taga yɔɔɔ do la kɔɔn fe,

18 - Ka i dogo ka bo u ka
nyenayeli ma, ka a sɔɔɔ An
ka melekɛ do ci a ma, o ye i
yere yira a la ce sawula la,
min ya ceɣa dafanin lo.

19 - A ko : "N be tangayɔɔ
nyini nema tigi, Ala fe, ka
bo ile ma, ni a ye a sɔɔɔ i
be siran A nye tigitigi".

20 - A ye a jaabi : Ne te
dogbere ye ni i Matigi ka ci-
den te, walasa ka dence telen-
ni do ka kibariya nyuman di i
ma".

19

17-20

21 - A ko : " N be se ka
den sɔɔɔ cogo di ka a sɔɔɔ ce
si ma maga n na, ka a sɔɔɔ n
ma malobaliya ke fana .

22 - A ko : "a be ten le"
Nka i Matigi ko : "a ka no-
go ne ma" ; Wa An be na a ke
o cogo la jango An ye se ka
a ke togomaseere ye mogɔw
ye ani hine ye ka bo an yɔɔɔ
o ye ko latigenin ye.

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ إِذِ انْتَبَذَتْ
مِنْ أَهْلِهَا
مَكَافًا شَرِيفًا ﴿١٧﴾

فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا
فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ﴿١٨﴾

قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ﴿١٩﴾

قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لِكَ غُلَامًا
زَكِيًّا ﴿٢٠﴾

قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ وَلَمْ
أَكْبُفِيًّا ﴿٢١﴾

قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَىٰ هَيْنٍ وَلَنَجْعَلَنَّ
آيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا وَكَانَ أَمْرًا مَقْضِيًّا ﴿٢٢﴾

23 - O cogo la, a ka a
kono ta, a ye i mabo ni a ye
yorojan na.

فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَدَتْ بِهِ مَكَانًا قَصِيًّا ﴿٢٣﴾

24 - Wolo tin kela sababu
ye ka a lase tanmarosun do
koro.

فَأَجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَى جِذْعِ النَّخْلَةِ قَالَتْ يَلَيْتَنِي

A ko : ee! ni a ye a soro ne
tun sala ka a soro nin ma ke
sa do, ni a ye a soro n tun
kera fen ye nyinan kera min
ko pewu sa !"

مِتُّ قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا مَنِيًّا ﴿٢٤﴾

25 - Ola, meleke ye a we-
le yoro la yoro min be a ni
dugumala ce, ko : "i jusu ka-
na kasi - I Matigi ye konye
do bla dugu ma i koro :

فَنَادَاهَا مِنْ تَحْتِهَا أَلَا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ

سَرِيًّا ﴿٢٥﴾

26 - "Tanmarosun yuguyugu
ka na i fan fe, tanmarodenw
kene ni a monin be na ben i
kan :

وَهَزَىٰ إِلَيْكَ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ سُقُوْتَ عَلَيْكَ رُطْبًا

جَنِيًّا ﴿٢٦﴾

27 - "O tuma, i be domuni
ke, i be ji min ka nysuma.
Ni i ye mogo o mogo ye, a fo
o ye ko : N ka sun layiru ta
nema tigi Ala ye ; N te na
kuma hadamaden si fe bi".

فَكُلِي وَأَشْرَبِي وَفَرِّ عَيْنًا فَإِمَّا تَرَيْنَ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا

فَقُولِي إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ

إِنْسِيًّا ﴿٢٧﴾

28 - A soro la ka taga ni a
ye a ka mogo w fe daaba do
kan. U ko : "ee Mariamu! i
ye kojugu ke.

فَأْتَتْ بِهِ فَوْمَهَا تَحْمِلُهُ قَالُوا لِمَ رِمْتِ لَقَدِ جِئْتِ

شَيْئًا فَرِيًّا ﴿٢٨﴾

29 - Ee Haruna dogomuso, i face tun te magojugu ye, i bamuso fana tun te mago malobali ye.

يَتَأَخْتِ هَرُونَ مَا كَانَ أَبُوكَ أَمْرًا سَوِيًّا وَمَا كَانَتْ
أُمُّكَ بَغِيًّا ٣٩

30 - O la, a ye a bolo sin a ma. U ko : "an be se ka kuma mago fe cogo di, min te dogbere ye koroden ko ?

فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نَكُفُّكَ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ
صَبِيًّا ٣٥

31 - A ko : "ne ye Ala ka jon ne ye. A ka Gafe di n ma, A ka n ke Nabinyuman ye :

قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَانِيَ الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا ٣٦

32 - "A ka baraka don nna, n ka ke yoro o yoro. A ye n yamariya ni seli ni jaga boli ye n ka nyanamaya koro.

وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ
وَالزَّكَاةِ وَمَادُمْتُ حَيًّا ٣٧

33 - "A ka n ke yere majiginbaga ye n bamuso ye, A ma n ke yerebonyabaga ye, A ma n ke barakantan ye.

وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا شَقِيًّا ٣٨

34 - "Kisi tun be n ma n bange lon, wa kisi be n ma fana n sa lon ; ayiwa kisi be n ma lon na fana, lon min n be na segi ka na nyanamaya la.

وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ
حَيًّا ٣٩

35 - O le tun ye Isa ye, Mariamu Den. Nin ye Cen bangerin ye u be sikasika min na.

ذَٰلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ
يَمْتَرُونَ ٣٥

مریم: ۱۷ - ۳۵

82 - Aw ye aw miiri wagati la, wagati min Ala ka layiru ta ni magow ye, Nabinyumanw sababu la, ka a yira : "N kenin ka Gafe ni kolon di aw ma, ni cела do nana aw ma ka aw ka kewalew centigiya, aw be limaniya a ma, aw be a deme". A ko tugunin : "O la, sarati nunnu ni kunkoya min n ka a wajibiya aw kan, aw sonna o ma wa". U ye a jaabi : "An sonna!"

A ko : "O tuma na, aw ye ke seerew ye, ne fana be aw fe seerew cела".

$$\frac{3}{82}$$

8 - I miiri, tuma min ni An ye Nabinyumanw ka layiru mine ile fe, ani nuhu fe, ani Barahima fe, ani Musa fe, ani Mariamu den Isa fe. Cen yere la, An ka layiru gbelen mine u fe.

$$\frac{33}{8}$$

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُمْ
مِّنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ
مُّصَدِّقٌ لِّمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِءَ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ
أَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ إِصْرِي
أَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ

الشَّاهِدِينَ ﴿٨٢﴾

آل عمران: ٨٢

وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنكَ وَمِنْ نُوحٍ
وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِّيثَاقًا
غَلِيظًا ﴿٨﴾

الأحزاب: ٨

(5)

SILAM&YA NABINYUMAN
SENIMAN

Nabinyuman wolola maka san keme looru ni bi wolonfla la utikalo la. A t&go lara Mummad ; O k&ro ye m&go min tandonin lo. Nabinyuman sisaga temenin sanji bisaba kan, Ala kanu nana bonya a fan fe d&onin-d&onin ka taga a fe. K'a mas&ro a san jara makankaw ka m&go camanbato fe ani u ka kojugukew, a tun be to ka ba dugu k&no ka taga kuluwo do k&no, o ni dugu ce tun ye kilo fla wala kilo saba ye, ka to yen k'i tagasi - wahayu folo jiginna a kan ka a si to sanji bi naanin na yen le. Kurana suran folow la (96 : 2 - 6) a nyinina a fe a ye Ala kelenpe le t&go fo, min ye hadamaden dan, ka a yere kanu sun turu ani hadamadennyog&nw kanu o ka danni foro k&no. A fora ko kununya be na fen bee lon seben seniman le fe. Nin hayaw ye kurana k&no kumaw baju le ye.

46 - Nabinyuman le ! Cen na, An ye i ci ka i ke see-re ye, ani kibariya nyumanw lasebaga ye, ani laalilike-baga ye.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِيدًا وَمُبَشِّرًا
وَنَذِيرًا ﴿٤٦﴾

47 - Ani ka i ke welelike-baga ye ka taa Ala ma ni a ka yamariya ye, ka i ke fitine-daga ye min be yeelen munyengu.

وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِآذَنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ﴿٤٧﴾

48 - Wa kibariyanyuman la-se limaniyabagaw ma ko u be na hereba soro ka bo Ala yoro.

وَشَرِّ الْأُمُومِينَ بِأَنَّهُمْ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿٤٨﴾
الأحزاب: ٤٦ - ٤٨

49 - Wa i kana tugu kafir-riw ni munanfehiw ko, u be na tooro min la i kan, i kana o jate, i jigi seme Ala la, ka a masoro Ala be wasa ke lakanali la.

33
46-49

159 - A fo : "Mogow ! Cen yere la, Ala min ni sankolow ni dugukolo masaya be A bolo, ne ye o ka ciden le ye ka na aw yoro. Ma gberete yen ni Ale kelen te. Ale le be nyanamaya ke, Ale le be saya ke. A'ye la Ala la, ka la A ya cela la, nabinyuman senimanba nin, min lanin be Ala la ani A ya

قُلْ يٰٓأَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ
جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ
لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يَحْيِيْ وَيُمِيتُ فَاٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ
النَّبِيِّ الَّذِي اَلْمِي الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ

kumakan, á ye tugu a ko wala-
sa aw na lakana ka bla sira-
nyuman kan".

$$\frac{7}{159}$$

29 - Wa An ma i ci dogbere
la ni kibariyanyumanw laseli
te, ani i ka ke dunuya mogo
bee laalilibagaw do ye, nka
mogo caman te o lon.

$$\frac{34}{29}$$

4 - Cen yere la, sara be i
ye, dan te min na.

5 - Cen yere la, jogonyuman-
baw be i la.

$$\frac{68}{4-5}$$

41 - Aw ka ceW kelen si fa
te Mahamadu ye, nka Ala ka
cila lo, Nabinyumanw ka kati-
mu lo. Ala be ko bee lajenin
lon a nya ma.

$$\frac{33}{41}$$

22 - Cen yere la, aw be
nyumanw bee sanga soro Ala
cela la, ka a ke Alanyesiran-
nyabagaw ni lonlaban nyesigi-
bagaw ka ladegilifen ye ; mo-
go lo min be miiri Ala la
kosebe.

$$\frac{33}{22}$$

وَكَلِمَتِهِ وَأَتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ
تَهْتَدُونَ ﴿١٥٩﴾

الأعراف: ١٥٩

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا
وَلَكِن أَكْثَر النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٩﴾

سبا: ٢٩

وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ﴿٤﴾

وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴿٥﴾

القلم: ٤ - ٥

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ
وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٤١﴾

الأحزاب: ٤١

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ
يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴿٢٢﴾

الأحزاب: ٢٢

57 - Ala be dugawu ke Na-
binyuman ye, A ka melekew
be daarili ke A ye. Limani-
yabagaw ! aw fana ka kan ka
a ya dugawuw daari a ye, ka
sɔɔ ka a fo kisi ta foli
la.

33
57

29 - Ale le ka A ka cela
ci ni lakanali ye ani cen
dina ; walasa a ye a kɔɔta
dina tɔɔ beɛ lajenin san
fe.
Ala wasala seere ye.

30 - Mahamadu ye Ala ka
Ciden ye. Mɔɔɔ minnu ni a
be nyɔɔɔn fe, olugu ka jugu
kafiriw ma, u be hine nyɔɔɔn
na u yereɔama ni nyɔɔɔn ce.
I be u ye u be uruku ke ka
sujulu ben seli la, ka Ala
ka here ni A ka diyanye nyi-
ni. u ka fisamanteya tɔɔɔma-
seere be u ten na. O le ye u
kɔɔɔcogo ye Tawurata kɔɔɔ wa
lenjili kɔɔɔ, u cogoya nya-
fɔla le i yo simankise dan-
nin min be falenna ni a sen
be barakala, o kɔ fe, a be
bonya, a be lɔ ka banba a
yere kala kan, ka a danbagaw

lasewa-walasa u nyanayeli ye
kafiriw ladimi ka furungu.
Mɔɔɔ minnu be u la ni u lima-
niyanin be, ni u be baaranyumanw

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ

آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٥٧﴾

الأحزاب: ٥٧

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ

لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ. وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٦١﴾

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ

بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ

وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ

ذَٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمِثْلَهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ

أَخْرَجَ شَطْئَهُ فَفَازَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَىٰ عَلَىٰ

سُوْقِهِ. يُعْجِبُ الزَّرْعَ لِيُغَيِّظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَّ اللَّهُ

ke, Aia ye yaafa ni
barajiba layiru ta olugu ye.

48
29-30

32 - A Fɔ : "Ni aw be Ala
kanu, aw ye tugu ne ko, o
dɔɔɔn ne la, Ala be na aw ka-
nu, ka aw ka jurumuw kafari,
Ala ye yaafabaga ye, hineba-
ga lo".

33 - A Fɔ : "aw ye Ala bato
ani A ka cela". Nka ni u ye
u kɔmunu, ayiwa, aw ye a lon
ka a fɔ ko Ala te kafiriw fe.

3
32-33

68 - Yaa Cela ! I Matigi ye
min lase i ma o nyafo mɔgow
ye, ni i ma o ke, i ma A ka
cikan lase fewu. Wa Ala be na
i tanga ka bo mɔgow ma. Cen
na, Ala te jama lakana min ye
kafiri jama ye.

5
68

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً
وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٥﴾

الفنح : ٢٩ - ٣٠

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ
وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٦﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا
يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٣٧﴾

آل عمران : ٣٢ - ٣٣

يَأْتِيهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ
تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ
النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾

المائدة : ٦٨

(6)

BATO

Seli le ye silamaya losen
loorunan ye losen folo ye ka la Ala ka
kelenya la.

Fen min be se ka hadamaden
surunya Daba ma na ani ka a jenyogonya
sabati o bee la belebele ye seli ye.
Seli ye fen ye min nyanaman lo. Ala b'a
men Ala b'a jaabi - silameya seli ye ka
daalikela dusukun dayele ka a soro a ma
ke ni birili ye Ala ka masaya ye, ka a
soro i jigi lanin be a ka nyumanya kan
ani a ka hine ani a ka se. Bato be ke
k'a soro mogo were te hadamaden ni a
Daba ma ce.

6 - U ma yamariya fosi fosi la Alabato ko, ka u kono gbeya a ma, kionninya la, telenninya la, ka seli ke, ka jaga bo. O le ye mago telenninw ka dina ye.

$$\frac{98}{6}$$

57 - N ma jinaw ni hadama- denw dan foyi kosoƚ fo N batoli.

$$\frac{51}{57}$$

79 - Seli ke kene tige wa- gati la, ani tele jenge wa- gi, fo ka taga se su ma, ani, kurana karan fayiri fe. Cen yere la, kurana kalan fayiri fe, o be ben Ala ma keren- keren ma.

80 - A kalan naafla seli wagati la su fe. A be se ka ke sababu ye, i matigi be i korota yoro la, yoro min ye yoro tandoman ye.

$$\frac{17}{79-80}$$

239 - A'ye seliw ke u keco- go la ani cema seli, aw ye wili ka lo Ala ka se nya fe ni yeremajigin ye.

$$\frac{2}{239}$$

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينٌ

البينة : ٦

الْقِيَمَةِ ﴿٦﴾

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٧﴾

الذاريات : ٥٧

أَقِمِ الصَّلَاةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا ﴿٧١﴾

وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا ﴿٨٠﴾

بنی اسرائیل : ٧٩ - ٨٠

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ ﴿٢٣٩﴾

البقرة : ٢٣٩

(7)

SUN

Kurana seniman kono sun yamariya
dira ka a ta telebo la ka taa bla
telejigin na sunkalo kalo la. Baara lo
min be telenniya nogoya a kebaga ye ani
min b'a to fana mogo min b'a fe ka se
mogo nyumanya hake dan na ka sira nogoya
o ye. Mogo min be sun o tigi be Ala ka
nyumaya bee lon ; o le la fana a tigi
be se ka bo Ala ka nyumaya nu ma.

184 - Limaniyabagaw !

Sun diyagoyala aw kan, i na a fo mogo minnu temena aw nyε, a wajibiyala olu ma co-go min na walasa aw ye te-len.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ
كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٤﴾

185 - Sun wajibiyanin ye tele dama ko ye, min hakeya faranfasiya lonnin be, nka, mogo o mogo ni jankaro ye o soro wala ni o be tagama na, o ka kan ka sun don kafe ale tele jateya kelen kono, ani mogo minnu te se ka sun don tawoyaya ko, kafara be yen - ka fangantan do labalo. Wa mogo o mogo ye nyumaya ke a yere naniya la, o ka fisa o ma, wa sun nafaba le be aw kan ; ni aw tun ye a lon.

أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَ فَدِيَةٌ طَعَامُ مَسْكِينٍ فَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَّهُ وَأَن تَصُومُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٥﴾

البقرة: ١٨٤ - ١٨٥

2
184-185

(8)

KA MUSUKA KÈ ALA
KA YAMARIYAW SIRA LA

Bolomafara min fonin be kurana
seniman koro a kun be lon a togo yere
la ni o ye jaga ye. Ayiwa jaga koro le
ye fen min be mogo saninya ni k'i balo
- n'i ye jamana niyoro bo nafolo la a
to be saninya a domubagaw ye ; ka jaga
bo fana k'a di jama ma o le be jama bee
ka here sabati. Jaga le ye silamaya
lisen sabanan ye ; o b'a yira k'a fo
mogo kelen kelen na bee ka kan ka jama
bee ka ko ke i kunko ye.

44 - Aw ye seli ke, aw ye jaga bo, mogo minnu be su-
julu ben, aw ye sujulu ke ni olugu ye.

$$\frac{2}{44}$$

39 - Ayiwa, fen min ka kan ni i balema ye, o fen di a ma, ani misikina,
ani tagamaden o ka fi-
sa mogo ma minnu be Ala ka diyanye nyini, olugu le be na baanaya.

$$\frac{30}{39}$$

20 - Niyorola tun be daari-
kela ye u ka nafolo la ani fangantan desebagato.

$$\frac{51}{20}$$

25 - Ani minnu ka nafolo la niyorola sabatinin be,

26 - daarikelaw ye ani segenbagato min te daari ke.

$$\frac{70}{25-26}$$

60 - Sarakaw te di mogo gbera ma fo fangantanw, ani desebagato, ani baarakebagaw a konya be minnu bolo, ani minnu jusukun ka kan ni

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٤٤﴾

البقرة: ٤٤

فَأْتِ ذَٰلِكَ الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ ذَٰلِكَ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٣٩﴾

الروم: ٣٩

وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿٢٠﴾

الذاريات: ٢٠

وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ﴿٢٥﴾

لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿٢٦﴾

المعارج: ٢٥ - ٢٦

إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمَوْلُفَةُ فُلُوهُمْ فِي الرِّقَابِ وَالْغَدْرِمِينَ وَ

sabari ye, ani ka a ke ka
jonw kanharonnya, ani juru
be minnu na, ani ka a ba Ala
ka sira kan, ani tagamabagaw
Ala ye min latige o le ye o
ye. Ala le be fen bee lajenin
lonnibaga ye, kolonbagaba lo.

$$\frac{9}{60}$$

255 - Limaniyabagaw !
Nye aw herenjege fen min na,
aw ye nyali ke o la ka kon
lon nya,
lon min sannin te yen, feere
te yen, teriya te yen, Soro-
nadonni te yen, kafiriw le
be u yere tonyo.

$$\frac{2}{255}$$

262 - Minnu be nyumaya ke
u ka nafolo la Ala ka sira
kan, olu bonin be alikamaki-
se fe, min be tinsan wolon-
fla ke, tinsan o tinsan, ki-
ye keme be o la. Ala be o
jidi ka teme o kan mago ye,
min ka di A ye, Ala ye nya-
likebagaba ye, lonnikebagaba
lo.

263 - Minnu be nyali ke u
ka nafolo la Ala ka sira kan
ni u te kunnalali ni nenini
ke a ko fe, oiugu be na u ka
sara soro ka ba Ala yoro,
siran te olugu ma, nimisa te
u ma.

$$\frac{2}{262-263}$$

فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ
وَاللَّهُ عَلَيْهِمْ حَكِيمٌ ﴿٦٨﴾

التوبة: ٦٠

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِّن قَبْلِ
أَنْ يَأْتِيَكُمُ يَوْمَ لَابِيعِ فِيهِمْ وَلَا خَلَّةٌ وَلَا شَفْعَةٌ
وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١٥٥﴾

البقرة: ٢٥٥

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ
سُنْبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضَعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿١٦٧﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ
لَا يَتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أَذَى لَهُمْ
أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٦٧﴾

البقرة: ٢٦٢ - ٢٦٣

266 - Minnu be nyumaya ke u ka nafolo la ka Ala diyan-yeko nyini ka u nii sabati, olugu ka konye ni nako le ta ka kan min siginin be kuru kan. Sanba be na a kan, ka nafa soro a la fo ko fla: Ni Sanba te, san fitinin be wasa ke - Aw be min kela Ala nye be o la.

2
266

275 - Minnu be saraka bo u ka nafolo la su ni tele dogo la, ani kene kan, olu be na u ka banaji soro u matigi yoro, siran te olugu ma, nimisa te u ma.

2
275

39 - Aw ye aw cogo lon ! aw ye mcgow ye minw welela ko u ka nyumanya ke Ala ka sira kan, nka dow be aw la minw ye tegemagbelenw ye. Mogo o mogo ye tegemagbelen ye, o ka tege-magbelennya te ke mogo si la a yere nii ko.

Ala be A yere wasa, aw le be tanbaki.

Ni aw ye aw kodi, A be na ni aw nyogonmagberew ye ka bla aw no na, o la sa, olugu te na ke tegemagbelenw ye i na a fo alugu.

47
39

وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ
مَرْضَاتِ اللَّهِ وَتَنْبِيئًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ كَمَثَلِ
جَنَّةٍ بَرِيَّةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ فَتَأْتَّى أَكْطَافَهَا
ضَعْفَتِينَ فَإِن لَّمْ يَصِبْهَا وَابِلٌ فَطَلَّ وَاللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٧٦٦﴾

البقرة: ٢٦٦

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِالْإِثْمِ وَاللَّهَارِ
سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٧٧٥﴾

البقرة: ٢٧٥

هَآأَنْتُمْ هَآؤَآءُ تُدْعَوْنَ لِتُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
فَمِنْكُمْ مَّنْ يَبْخُلُ وَمَنْ يَبْخُلْ فَإِنَّمَا يَخْضَلُ
عَنْ نَفْسِهِ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ وَإِن
تَوَلَّوْآ يَسْتَبَدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا
أَمْثَلَكُمْ ﴿٧٨٥﴾

(9)

HIJI ANI KAABA
(ALA KA SO)

Kurana b'a nyini silame bee fe
u ye hiji ke makan. Sinye kelen u si
kono ni a se b'u ye ani ni a te cenni
don o kun. Hiji bara ye kaaba le ye,
kaaba min ni kurana y'a yira ko bon folo
min lola Alabato kanma ko ale le y'o ye.
Hiji kun ye ka hadamaden bee ce balemaya
hakilila don silamew kun na ani k'a don
silamew hakili la fana ko u ka hadamadenya
tinkun ye Ala ye hiji baaraw cogoya fe.

26 - Mɔgo minnu kɔnin ban-
na limaniya ma, ani u be
mɔgow lamuruti ka bɔ Ala ka
sira kan, ani ka u bali ka
taga jahoroma Misiri la -
An ye min fana ke mɔgo bee
lajenin ta ye, a keia a
kɔnɔnamɔgow ye o, wala a
kela nabagaw ye ka bɔ jin-
tankongow kɔnɔ - mɔgo o mɔ-
go be a nyini ni tɔnyɔli ye
ka tɔw bɔ sirateleni kan-
An be na o tigi ke ka jan-
gata nene min ka jugu.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً
الْعَكَفِ فِيهِ وَالْبَاءِ وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ بِالْحَادِ
يُظَلَمِ نُزُوقَهُ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٦٦﴾

27 - I tagasi wagati ma,
wagati min An ye so loyoro
yira Barahima la, An ye a
fo : "I kana foyi fara ne
kan, i be Nka so seniya
munumunukebagaw ye ani minnu
lonin be to, ani minnu be
uruku ni sujulu ke seli la.

وَأَذْبُونَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَاتِ الْبَيْتِ أَنْ لَا
تُشْرِكَ بِي شَيْئًا وَطَهَّرَ بَيْتِي لِلطَّائِفِينَ
وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿٦٧﴾

28 - "Hiji kibariya lase
mɔgo bee ma,
u be na i ma sen na, ani
nyagame fasanin kelen kelen
bee kan, ani sirajanw kan.

وَأَذِنَ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَا تُوكِ رِجَالًا وَعَلَى
كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ﴿٦٨﴾

29 - "Jango u ye ke nafaw
seerew ye, a be min lase u
ma, ka Ala tɔgo fo lon fɔninw
la, biganw kan, ka bɔ
daabakulu la A ye min di u
ma. O la sa, aw ye do domu a
la, minnu be segen gbelen na
ani
desenbagatɔw aw ye olu balo.

لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي
أَيَّامٍ مَعْلُومَاتٍ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةٍ
الَّتِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ فَاكْلُوا مِنْهَا وَأَطِيعُوا أَمْرَ الْفَقِيرِ ﴿٦٩﴾

30 - "O kɔ fɛ, u ka u nya-
sin u yerekun seniyali ma,
u ye u ka dugawu don, àni u
ye sokɔrɔba tawafu ke".

22
26-30

98 - Kenekantɔgomaseerew
be a la, àni Barahima ka yɔ-
rɔ ; ni mɔgo o mɔgo donna a
kɔnɔ, o be na here sɔrɔ.

So hiji ye koketa ye ka
taga Ala ma, min ye wajibi
ye mɔgo bee ma, ni a fola
ko wajibi lo bee ma, se be
minnu ye ka taga hiji la olu-
le ko. Mɔgo min kɔnin limani-
yanin tɛ, a ye i tagasi ka a
fo cen yere la ko Ala siri-
nin te dannifenw si la.

3
98

198 - Hijikekalow lonnin
be a nya ma, mɔgo o mɔgo fana
ni o ye a naniya ta ko a be
taga hiji la o kalow la, o ka
kan ka i kakili to ko kuma nɔ-
gonin si ani kojugu si, ani
kele si man kan ka ke hijike-
wagati la. Ni aw ka nyuman o
nyuman ke Ala be a lon. Aw ye
sirafanaw ta minw be aw wasa
aw ka tagama na, cen yere la,
sirafana fisamanti ye telen
ye.

Aw ye siran ne kelen nya,
aw mɔgo hakilimanw !

2
198

ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلِيُوفُوا نَدْوَهُمْ وَ
لِيَطُوفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٣٠﴾

الحج: ٢٦ - ٣٠

فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مِّمَّا مَكَرَ إِبْرَاهِيمُ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ
آمِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ
إِلَيْهِ سَبِيلًا ۚ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ
الْعَالَمِينَ ﴿٩٨﴾

آل عمران: ٩٨

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ
الْحَجَّ فَلَا رَفْعَ وَلَا سُوفَ وَلَا جِدَالَ فِي
الْحَجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ حَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ
وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ
وَأَتَّقُونِ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ ﴿٩٨﴾

البقرة: ١٩٨

(10)

CIKAN SENIMAN LESELI
HADAMADEN BEE LAJELLEN MA.

N'i b'a fe ka Ala ka ci lase mogo ma,
fen o fen no be a tigi jogo la i ka kan ka i
hakili to o bee la, I ka kan k'i hakili to a
la k'a fo i Janyini ye le Ala ka wele ka diya
a tigi ye ani a ka a jaabi, O ye hakilila ye min
misali be se ka mine, Ala ye ladiilikan minnu fo
nabi Musa ni Haruna ye ko u ye Farawonna
negennegen k'a hakili yeleme.

34 - Jɔn ne dalakuma ka fisa ka tɛmɛ mɔgɔ kan, min be mɔgɔw wele ka taga Ala ma, ani a be a fɔ : "Cɛn yɛrɛ la, mɔgɔ minnu be u yɛrɛ majigin ne ye olugu dɔ ye wa.

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِمَّن دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٣٤﴾

35 - Nyuman ani juguman, o tɛ kelen ye. Juguman nyɔ-ni ni nyuman nyuman ye. Ni o kera benbeliya tun be mɔgɔ min ni ile.yɛrɛ cɛ, o be na laban ka kɛ i terisebe ye.

وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ﴿٣٥﴾

36 - Nka o ma latige mɔgɔw ye fɔ mɔgɔ minnu munyunin be, o ma latige mɔgɔ ye fɔ mɔgɔ min ye sabali danna-senin tigi ye.

وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا الَّذِينَ هُمْ حَظِيظٌ عَظِيمٌ ﴿٣٦﴾

حم السجدة: ٣٤ - ٣٦

41
34-36

126 - Mɔgɔw wele ka na i Matigi ka sira ma ni kolɔn ye, ani lasulinyuman ye, i ni u ye jɛ ka nyɔgɔn sɔn hakili la cogoya la min ka fisa. Cɛn yɛrɛ la, i Matigi ye a lɔn a nya ma min fillin be ka bɔ a ka sira kan, a be a lɔn minnu fana lakananin be ka nya.

ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجِدْ لَهُم بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١٢٦﴾

127 - Ni aw be a fɛ ka jankata la tɔnyɔlikebagaw

وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوِبْتُمْ بِهِ

kan, aw ye u jankata tɔɔɔ
nyɔɔɔnna la min lala aw kan,
nka ni aw sabalila, o tuma
na, cen yere la, mɔɔɔ minnu
munyunin bɛ o ka fisa olugu
ma.

وَلَيْن صَبْرْتُمْ لَهَوَّخْتُ لِلصَّابِرِينَ ﴿١٧٧﴾

128 - Yaa Nabinyuman !
Kow sɔnmina ni munyun ye,
Cen yere la, i ka sabali te
se ka ke Ala ka demɛ kɔ. I
kana i yere nii tɔɔɔ u ko-
sɔn, i kana dimi u ka janfaw
kosɔn.

وَأَصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ ۗ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ
وَلَا تَكُ فِي صَبِيحٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ ﴿١٧٨﴾

129 - Cen na Ala be mɔɔɔw
fɛ, minnu telennin be, ani
minnu be nyumanya ke.

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٧٩﴾

النحل ١٢٦ - ١٢٩

16

126-129

6 - Ni mɔɔɔ nana a kalifa
i la jobatolaw la, a ya ka-
lifa mina walasa a be na se
ka Ala ka kuma men, o kɔ fɛ,
taga ni a ye a kisiyɔɔɔ la,
o kekun ne ye ka a masɔɔ
mɔɔɔw lo, minnu te kolɔn.

وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى
يَسْمَعَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ ابْلِغْهُ مَأْمَنَهُ ۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا
يَعْلَمُونَ ﴿١٨٠﴾

التوبة: ٦

9

6

18 - Mɔɔɔ minnu be bori ka
bɔ joko ma, jolabato nyesi-
rannya kosɔn, ni u be u
nyasin Ala ma - kibariya du-
man be olugu ye.

وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ
الْبَشْرَىٰ ۗ فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴿١٨١﴾

O tuma na, kibariya duman
lase N yajɔnw ma.

19 - Minnu be kuma lamem
ka a la nyuman nyuman laba-
to, Ala ye olugu le lakana,
olugu le ye hakilitigiw ye.

38

18-19

الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ
الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُوا الْأَلْبَابِ ﴿١٩﴾

الزمر: ١٨ - ١٩

(11)

JOGO NYUMAN ANI
LADAMU ANI KEWALEW

Kurana be magow kalan u ka son nyanamanya ma, u kana a fili wala ka u sen bo a la. Silameya ma son muaniko ma a ma son sufiko ma. Ka i ka nyanamanya ke telenniya la ani Ala ye se min k'i ye ani a ye fen minnu nogoya i ma i ka olugu baara hakili la ani damakanyeniya la, o le ye dununya latige sariya ye silameya kono. O ukumuba kono kurana be yamariya di walasa ka ladamunikow sabati ani hakilitigiya. A kun ye ka hadamaden sofen bee lajelen yiriwa ngogon fe a ka nafá síra kan.

11 - Cen yere la, silamaw
 beɛ ye balemaw le ye. Aw ye
 balemaw ni nyɔɔɔn ce lanye,
 aw ye siran Ala nye walasa
 hine be na ke aw ye.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا
 اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١١﴾

12 - Yaa aw mɔɔɔ limaniya-
 ninw !

Jama dɔ kana dɔ lagbasi, a
 be se ka ke o be fisaya ni
 ale ye, musow kana waso muso
 dɔɔɔberew la, a be se ka ke
 olugu be fisaya ni u ye.
 Aw kana sɔn la nyɔɔɔn na,
 aw kana tɔɔɔ kalantanw la
 nyɔɔɔn na fananin. Cen na,
 limaniya ko fe, ka tɔɔɔ kun-
 tan la i la, o ye ko cejugu
 ye, mɔɔɔ minnu te sɔn ka tu-
 bi olugu ye tɔnyɔlikebagaw
 dɔ ye.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرَكُم مِّن قَوْمٍ عَسَىٰ أَن
 يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَاءً مِّن نِّسَاءٍ عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا
 مِّنْهُنَّ وَلَا تُنكِرُوا أَنفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَرُوا بِاللِّقَابِ
 يَسُّ الْأَسْمَاءِ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَن لَّمْ يَتُبْ
 فَأُولَٰئِكَ هُم الظَّالِمُونَ ﴿١٢﴾

13 - Yaa aw mɔɔɔ limaniya-
 ninw !

Aw ye aw yere latanga ka bɔ
 bisigili caman ma, ka a ma-
 sɔɔɔ bisigili dɔ be se ka
 ke jurumu ye. Aw kana don
 mɔɔɔɔ kan ka bɔ ni u ye ;
 ani aw kana nyɔɔɔɔn kɔɔɔfo
 fana.

Mɔɔɔ be sɔɔɔ aw la min be a
 kanu ka a balema sanin sogo
 domu wa. N lanin be a la, o
 te na diya aw ye fesefese.
 Wa aw ye siran Ala nye. Cen
 yere la, Ala ye Masa ye, Ma-
 sa min be a kɔsegi tuma

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ
 الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا
 أَيُّبُ أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا

caman, dusu ta makari koson,
hinebaga lo.

49

11-13

37 - Aw ye Ala bato, aw ka-
na foyi fara A kan, aw ye nya
bangebaw ma, ani balemasurunw
ani falatow, ani desenbagatow
ani siginyogon min ye aw somo-
go ye, ani siginyogon min ye
lonan ye, ani jenyogon min
be i fe i ya kow la, tagama-
den, ani aw bololamogow minnu
be aw bolobere la. Cen yere
la, Ala te yerebonyabagaw ani
wasolabaw fe.

38 - Minnu ka misen, ani u
be mogotow lasu misenya la
ani nyumanya min ni Ala ye a
ke u ye, u be o dogo, An ye
jankata laben kafiriw ye min
be mogokunmasuuli.

39 - Ani mogow ye, minnu ye
nyali ke u ka nafolo la yere
yira koson, u ma limaniya
Ala ma, ani u ma limaniya lon-
naban ma. Sitana ye mogoo
mogojenyogon ye, o ye i taga-
si ko sitana ye jenyogonjugu
ye.

4

37-39

91 - Cen yere la, Ala be
mogowyamariya ni telenninya
ni nyumanya ye u mogonyogonw

فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٧﴾

الحجرات: ١١ - ١٣

وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا
وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ
الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ
السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا
يُحِبُّ مَن كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا ﴿٣٧﴾

الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ
بِالْبَخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَاءَ أَنفُسِهِمْ اللَّهُ
مِن فَضْلِهِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا
مُّهِينًا ﴿٣٨﴾

وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا
يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَن يَكُنِ
الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا ﴿٣٩﴾

النساء: ٣٧ - ٣٩

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي

ma, ani naniyanyuman, i na a fo balemaw ni nyogon ce. A be malobaliya haramuya, ani tenbaliya min lanin be kene kan, ani ka sariya sosu wuyakan.

A be aw lasomi walasa aw ye aw yere kolosi.

92 - Aw ye Ala ka layiru fa ni aw ye layiru ta, aw kana kalelikanw boroto kaleli gbelenw ko fe, ka a sosu aw ye aw kale Ala la. Cen yere la, aw be min ke Ala be a lon.

93 - Aw kana ke i na a fo muso min ye a ka jese munu ka a nya ka laban ka a tige ka a ke kunkunrun kunkunrun ye. Aw be aw ka kalikanw ke nyogonnegankan ye aw ni nyogon ce, siran koson ko jama dow kana fanga sosu ka teme jama dow kan. Ala be aw lajarabila o cogoya le ma, ani kiyamalon aw tun be benbaliya la ko min na, A be na o gbeya aw ye.

16
91-93

136 - Yaa aw minw limaniyanin be !
A ye gbeleya, sariya labori-li la, ani aw ye ke Ala seere ye, hali ni a lola aw yere.

الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ
وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١١﴾

وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا
الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ
عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي نَفَضَتْ غَزَاهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ
أَنْكَسَتْ نَفْسًا تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ أَنْ
تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبْلُوكُمْ
اللَّهُ بِهَيْبَةٍ وَليبين لكم يوم القيمة ما كُتِبَ فِيهِ
تَخْلِفُونَ ﴿١٣﴾

النحل: ٩١ - ٩٣

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوْمًا مِنَ الْبَاقِيَاتِ
لِللَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ إِنَّ

kan wala aw wolobagaw wala aw balemasurunw, O kela fentigi ye o, wala a kela fangantan ye, Ala hakili be u la ka te-me aw kan. Aw kana tugu aw nii kanuko kuntanw ko, walasa aw na baara ke ni telenniya ye. Ni aw ye cen dogo wala ni aw ye cen jenge, aw ye aw mi-iri ko aw be fen min ke Ala be o lon a nya ma.

4

136

149 - Kuma cejuguw foli kene kan jamayoro la, o man di Ala ye, fo ni baga kera mogo min ma a joko la. Cen yere la, Ala be kuma bee men, Ale le ye fen bee lajenin lonbaga ye.

150 - Aw ye walenyuman ke kene kan o, aw ye a dogo o wala aw yaafala kojugu do ma o, siga te a la, Ala le ye Masa ye min be jurumuw kafari, sebagaba lo.

4

149-150

9 - Yaa aw minw limaniyanin be !

Aw ye aw jalagbeleya Alako kason ka seereya lo ni telenniya ye! Aw kana a to jama gbereta juguya ye ke sababu ye ka aw lasu ka baara ke

يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوهُ
الهُوَ يُعَدُّ لَكُمْ أَجْرًا وَإِنْ تَلَوُّهُ أَوْ تَرَضُّوا فَإِنَّ اللَّهَ
كَانَ يَمَانَعُ لَكُمْ خَيْرًا ﴿١٣٦﴾

النساء: ١٣٦

لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوِّءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظَلَمَ
وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا ﴿١٤٩﴾

إِنْ يُدْوَ خَيْرًا أَوْ يُخْفُوهُ أَوْ تَعْفُوهُ عَنِ سُوءٍ فَإِنَّ
اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيرًا ﴿١٥٠﴾

النساء: ١٤٩ - ١٥٠

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوْمِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ
بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَتَائِنُ قَوْمٍ عَلَىٰ

min te telenninya ta baara ye. Aw ye telen wagati bee ka a masoro telenni ka surun Alanyasirannya la. Aw ye siran Ala nye. Cen yere la, aw be min ke Ala be o faamu.

10 - Ala ye layiru ta magow ye minnu limaniyanin be, ani u be walenyuman ke, ko jurumukafari ani barajiba be u ye.

11 - Kafiriw konin, ani minnu be ban An ka togoma seerew la, olugu ye jahanama-denw ye.

5

9-11

32 - Aw kana aw denw faga fangantanya nyasirannya koson. Olugu ni aw bee, annugu le be aw bee mako nya. Cen yere la, ka u faga o ye jurumuba ye.

33 - Aw kana gbara jeneya la, Cen yere la, malobaliyako lo, sirajugu lo fana.

34 - Aw kana nii bo Ala ye nii min bo haramuyara aw ma, fo ni a kera sira telennin koson ye. Baga kera mago o mago ma ka o faga, Cen yere la, An ye yamaruya di o centa-baga ma a ye tajuru sara hyi-

أَلَا تَعْدِلُوا أَعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٠﴾

وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١١﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١٢﴾

المائدة: ٩ - ١١

وَلَا تَقْبَلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ مِّنْ نَّوْفِهِمْ وَأُولَٰئِكَ إِن قَالْتُمْ كَانَ خِطَاً كَبِيراً ﴿٣٢﴾

وَلَا تَقْرَبُوا الرِّقَّةَ إِنَّمَا كَانَ فِتْنَةً وَسَاءَ سَبِيلاً ﴿٣٣﴾

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُوماً فَقَدْ جَعَلْنَا لَوَلِيِّهِ سُلْطٰنًا فَلَا يُسْرِفْ

ni, nka ni a be fagali ke a kana teme dan sigininw kan ka a masoro a demenin be sariya le fe.

فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا ﴿٣٤﴾

35 - Aw kana gbara falato ka nafolo la, fo ni a kela ni kekonyuman ye, fo ka na a bonya ka hakili soro. Aw ye layiru fa ka a masoro aw be na nyininka layiru ko-nya la.

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا ﴿٣٥﴾

36 - Aw ye sumaliminan fa, ni aw be sumali ke, aw ye a ke ni ja ye min ka nyin. O ka fisa ani o le ye kolaban-ta nyuman ye.

وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كَلَّمْتُمْ وِزْنَؤُا بِالْقِسْطِ اسِ الْمُسْتَقِيمِ ۚ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٣٦﴾

37 - I kana tugu ko la i te fen lon ko min na cen na, to-lo, nya, ani jusu, u kelen kelenna bee be na nyininka u feko la.

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ ۚ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴿٣٧﴾

38 - I kana tagama ni yere-labaya ye dugukolo kan, ka a masoro i te se ka dugukolo ci, i te se fana ka kanya ni kuruw jannya ye

وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا ۚ إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَن تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا ﴿٣٨﴾

39 - Nin ko nunnu bee toro ye kojuguba ye i Matigi yoro.

كُلُّ ذَٰلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿٣٩﴾

بنی اسرائیل: ۳۲ - ۳۹

(12)

NAFASƆƆ SIRAKOW SIGININ

BE BA MINNU KAN .

nafa ƆƆ sirako hakilila baju
silameya kƆƆ o ye k'a fo fen bee tigiya
jonjon ye Ala kelen le ta ye. Fen ka ke
hadamaden kelen ta ye sariya la, o kƆƆ
ye a tigi halala, o fen domuni a tigi fe
wala a dili mƆƆ were ma silamaya sƆƆna
o ma, a b'a tanga fana, nka wajibi lo
jamana bee ka do ƆƆ nafolo bee la. O
Wajibi do ye sariya ye, n'i m'a ke
sariya be i nyangi. Nka o bee ia
hadamaden ka nafolo fanba tanganan le ye,
a be min bo a yere la, ka nyumaya ke
mƆƆow ye minnu ka kan ni a ye, Ala ta
sira la.

117 - Tuma min na An ye a
fo melekew ye, "aw ye aw
yere majigin Adama ye"
U bee ye u yere majigin. Nka
Ibilisa ma a ke. A ye i ban.

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا
إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى ﴿١١٧﴾

118 - O tuma na An ye a
fo Adama ye ko : "Adama !
nin ye ile jugu ye, i muso
jugu lo, i kana a to a be
aw fla bee labo Alijine ko-
no, ni o te tɔɔɔ gbelenw
be na i sɔɔɔ.

فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا تَخْرُجَنَّ
مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَى ﴿١١٨﴾

119 - "A latigela i ye ko
kongo te na i sɔɔɔ, i lanko-
lon te na to fana.

إِنَّ لَكَ الْأَجْمُوعَ فِيهَا وَلَا تَعْرَى ﴿١١٩﴾

120 - "Minlogɔ te na i sɔ-
ɔɔ yen, i te na ke telefun-
teni kɔɔɔ fana".

وَأَنَّكَ لَا تَظْمَأُ فِيهَا وَلَا تَصْحَى ﴿١٢٠﴾

طه ١١٧ - ١٢٠

20
117-120

189 - Aw kana aw ya nafolo
domu aw ni nyɔɔɔn ce ni co-
goyaw ye minw daganin te, aw
kana a ke ka fangamanw ladiya
walasa aw ye na do sɔɔɔ fo-
robanafolo la ka domu ni
tɔnyɔli ye.

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوا
بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِّنْ
أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٩﴾

البقرة: ١٨٩

2
189

30 - Aw minnu limaniyara !
Aw kana aw ka nafolow domu
aw ni nyɔɔɔn ce ni cogoyaw ye
minnu ma daga, fo ni aw ye
min sɔɔɔ sannifeere la, ani

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا
أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونُوا

nyɔɔɔn faamuya la. Aw kana aw
yere faga. Cen yere la, Ala
ye hine Masa ye aw ma.

4
—
30

تَجَلَدَةً عَنْ رَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٣٥﴾

النساء: ٣٥

(13)

JAHADI - K'I JIJA
JIJA DAN NA

Walasa ka Ala ka sira labato.
Jahadi korɔ ye k'i se bee yira fen na
min ye konfen ye, cogoya saba la : a
folo ka jugu dogolen kele ; a flanan
ka sitana kele ; a sabanan k'i kele.
Kurana b'a yira ko ni kele wilila a ka
kan ka ke kecogo la fen min be a baasi
dogoya nyanamanya ma ani mogow ka
nafolow ma ; a b'a yira fana ko ni kele
be se ka ban yoro min na a ka ban
yoro la.

40 - Kele bennin be mago minnu kan kele ke dinyen dila olugu ma ka a masoro olugu le tonyola - siga te a la, se be Ala ye ka o deme.

أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتِلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ
بِظُلْمِهِمْ لَقَدِيرٌ ﴿٤٠﴾

41 - Mago minnu tonyona ka u gben ka bo u ka sow kono, ka a masoro u ye a fa doron ko : "An Matigi ye Ala le ye". Ni Ala tun ma yamariya di magow ma ka u yere latanga ka bo u bonyogonko gberew ka tonyoni ma, cen yere la, seliyoro datuguninw ani perimisiriw, ani yahodiya misiriw.ani silama misiriw, Ala togo be to ka fa yoro minnu na, olugu bee be na ci Cen yere la, Ala be mago le deme min be A deme. Cen yere la, Ala le ye se tigi ye, fanga tigi lo.

الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا
رَبُّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفُتِنَتِ
صَوَائِعُ وَيَعِصُ وَصَلَوَاتٌ وَمَسْجِدٌ يُذَكَّرُ فِيهَا
أَسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ
إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٤١﴾

الحج: ٤٠ - ٤١

22
40-41

9 - Ala ma a fa ko aw kana nyumaya ke magow ye, minnu ma aw kele aw ka dina koson, ani minnu ma aw gben ka aw labo aw ka sow kono, ani Ala ma a fa ko aw kana telen ka na olugu ma Cen yere la, Ala be mago telenninw fe.

لَا يَنْهَكُمُ اللَّهُ عَنِ الدِّينِ لَمْ يُقَيِّنْ لَكُمْ فِي الدِّينِ وَرَةً
يُخْرِجُكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ
يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٩﴾

10 - Ala ye a fa doron le ko aw kana je magow fe teriya

إِنَّمَا يَنْهَكُمُ اللَّهُ عَنِ الدِّينِ قَاتِلُكُمْ فِي الدِّينِ

la, mago minnu ye aw keke aw ka dina koson ka aw gben ka aw labo aw ka sow konso, ani ka mago gberew deme ka aw gben ka aw labo aw ka so konso, mago o mago ka je ni olugu ye teriya la, olugu tigi yere le be tonylikebagaw ye.

60

9-10

11 - Aw minw limaniyanin be !
Nbe sannifeere sira yira aw la min be aw lakisi ka bo jankata jugu ma wa.

12 - Aw ka limaniya Ala ma, aniA ka cila aw ka jaadi ke Ala ka sira kan ni aw ka nafollow ye ani aw yerekunw ye, o ka fisa aw ma ni a ye a soro. aw be a lon yere le.

61

11-12

70 - Mago minnu konin be u sekow ke Anw ka sira kan. Cen yere la, Ala be nyumayakebagaw le fe.

29

70

20 - Mago minw limaniyanin be ani u be u ya sow to yen Ala kanu koson, ani u be jaadi ke Ala ka sira kan ni u ka

وَأَخْرَجُوكُمْ مِنْ دِينِكُمْ وَظَهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَن تَقُولُوا هُمْ مِنْهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١٠﴾
المتحنة: ٩ - ١٠

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَهْلَ الذِّكْرِ عَلَىٰ تَعَزُّؤِنَا مِن مِّن عَذَابِ ٱلْءَلَمِ ﴿١١﴾

تُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦٓ وَجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٢﴾
الصف: ١١ - ١٢

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ ٱللَّهَ لَلْعَ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٧٠﴾
العنكبوت: ٧٠

ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ

nafolow ye ani u yerekun ye, korotaba le be olugu ye Ala yoro. olugu le jigi be na fa.

$$\frac{9}{20}$$

111 - Siga te a la, limaniyabagaw yerekunw ani u ka nafolo, Ala ye o san alijine falen ye, o be na alijine min soro ; u be jaadi ke Ala ka sira kan, o be fagali ke u fana be faga. Nin ye layiru ye min te wili, layiru min ni A ye a wajibiya A ye re kan, Tawurata koro, Linjili koro ani Kurana koro. Jon ne be a ka layiruw fa ka teme Ala kan.

Aw ye nyagari sannifeere la, aw ni A benna sannifeere min na. O le ye jigimafaba ye hakika la.

$$\frac{9}{111}$$

96 - Limaniyabagaw la, minnu siginin be to u yere ma lujurataw ko te de, olugu ni magow man kan, mago minnu be jaadi ke Ala ka sira kan ni u ka nafolow ye ani u yerekun ye. Mago minnu be jaadi ke ni u yerekun ni u ka nafolow ye, Ala ye olugu korota daraja la ka teme magow kan minnu siginin

بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَكْثَرُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ
الْقَائِرُونَ ﴿٢٠﴾

التوبة: ٢٠

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ
وَأَمْوَالَهُمْ بِآتٍ لَهُمُ الْجَنَّةُ يُقْبَلُونَ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْبَلُونَ وَيُقْبَلُونَ وَعَدَا عَلَيْهِ حَقًّا
فِي التَّوْبَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى
بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبَشِرُوا بِنِعْمِ اللَّهِ
الَّذِي بَاعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١١﴾

التوبة: ١١١

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَبِ
وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ
اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ

be to u yere ma ten. Ala ye
nyumaya layiru ta o kelen
kelen bee ye.

Mogw minw be jaadi ke, Ala
ye olugu korota ni barajiba
ye ka teme mogow kan, minnu
siginin be to ten.

4

96

دَرَجَةٌ وَلَا وَعَدَ اللَّهُ الْحَسَنَىٰ وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ
عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٩٦﴾

النساء: ٩٦

(14)

LANABAGAW JOGO

ANI U SON.

Kurana b'a yira wajibi mogo ka kan
ka danganiya Ala la fen minnu be a yira
ko Ala be yen a be olugu fo fana. Ka
a fo ko Ala y'a ka ciw bee lase dununya
kono wahayu ta sira le la, kurana
sinsinna o kan. Ni Ala ye a mankutu
seereya laseli dabra Nabinyumanw fe ani
u ka hadamadenw ka la Alako la o
hakilila be se ka tunun. O tuma na wajibi
lo k'a soro hadamadenya ma situnun
dununya kono Ala ka wahayu be na jugin
tuma bee mogo dow kan.

1 - Ala tɔgo la, nema ti-gi, hine tigi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾

2 - Sika si te a la, jigifa be na na limaniyabagaw ma.

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٢﴾

3 - Minnu majiginin be u ka seli la.

الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ﴿٣﴾

4 - U be u kodi kokuntan bee ma.

وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٤﴾

5 - Ani u ka teli jagabo fe.

وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ﴿٥﴾

6 - Ani u be se u ka kurusijala la,

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَقْرَبِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٦﴾

7 - Fa ni a kera u yerew musow ye, wala u bololamogow, ka a masoro jalaki te u ye o la.

إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٧﴾

8 - Nka minnu be fen gberenyini ka teme o kan, olugu le ye damatemebagaw ye.

فَمَنْ ابْتغى وراءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٨﴾

9 - Ani minnu be nafolow kolosi minw kalifala u ma ani u ka layirukanw,

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِنَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ﴿٩﴾

10 - Ani u be u ka seliw ke a kenya ma a wagati la.

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿١٠﴾

11 - Olugu le ye Centabagaw ye.

أُولَئِكَ هُمُ الَّذِينَ

12 - Minnu be na Alijine soro cen ye, u be na to a koro kudayi...

الَّذِينَ يَرْتُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

المؤمنون: ٢٠ - ١٢

23
1-12

64 - Masa nema tigi ka jonw ye magow ye minnu be tagama dugukolo kan ni yeremajigin ye. Ni kunfinw be kuma u fe, u be a fo : "here".

وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا

65 - Minnu be su ban sujulu la, ani seli lali la u Matigi nye fe.

وَالَّذِينَ يَبِيئُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا

66 - Ani u be a fo : "An Matigi, jahanama jankata ye- lema ka bo an ma, ka a masoro jankata nin ye tawojuguba le ye.

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا

67 - Cen yere la, yerela-fonyoyorogugu ni makeyoyogugu lo.

إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا

68 - Ani mago minnu, tuma min ni u be wari bo, u te cenni ke, u te tegegbeleya ke, nka u be kenye kenye a fla ni nyogon ce.

وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا

25
64-68

69 - Mɔgo minw te Matigi gberɛ si wele ka fara Ala kan, ani minnu te mɔgo faga, Ala ye mɔgo min fagali hara-muya u ma, fo ni a kera ni dadulu keneman ye, ani u te jeneya ke fana wala nyamɔgo-ya, wa mɔgo min ye nin ko nunnu ke, a be na u songo sara.

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ
النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ
وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٦٩﴾

70 - Kiyamalon, o tigi ka jankata be na jidi, a be na to yen ka meɛn, maloya ce la.

يُضَعَفُ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدُ فِيهِ
مُهَانًا ﴿٧٠﴾

71 - Fo mɔgo minnu be tubi ka limaniya ka baaranyuman ke, ka a masoro Ala be na olugu ka baarajugu yelema ka ke baaranyuman ye ; Ala ye Masa yaafalaba ye, hinebaga lo.

إِلَّا مَنْ تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا
فَأُولَئِكَ يَبْدُلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ
غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧١﴾

72 - Wa mɔgo min be tubi ka baaranyuman ke, o tigi le be i nyasin Ala ma ni tubi lakika ye.

وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَنْبُؤُا إِلَى اللَّهِ
مَتَابًا ﴿٧٢﴾

73 - Ani minnu te seereya-juguw kela, ni u temena fen-kuntan do la, olugu be teme ni o ka sira ye bonya na.

وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ
مَرُّوا كِرَامًا ﴿٧٣﴾

74 - Ani mɔgo minnu, ni u Matigi ka tɔgomaseerew kofora u ye, u te u yere ke toro-gberɛn ye, u te u yere ke fyento ye.

وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِرُوا بِهَا لَدَيْ رَبِّهِمْ لَمْ يُخْرِئُوا
عَلَيْهَا صُغًا وَعُغْمِيَانًا ﴿٧٤﴾

75 - Ani mago minnu be a fo : "An Matigi, an be a nyini I fe, I ye an son nyasumalan na, ka bo an musow ni an denw na, ka an ke Alanyasirannya - bagaw ye.

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا
وَذُرِّيَّتِنَا قِرَّةً أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ
إِمَامًا ﴿٧٥﴾

76 - Sara be o magow le ye min ye daraja korotanin ye Alijine kono, ka a masoro u kera munyunbagaw ye, u be na kunben Alijine kono ni foli ni hera ye

أُولَئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا
وَيُلْقَوْنَ فِيهَا كَبْحَةً وَسَلَامًا ﴿٧٦﴾

77 - Ka to yen kudayi. O yoro ye yerelafonyoyoronyumanba ye ani makeyoyonyumanba ye.

حَالِدِينَ فِيهَا أَحْسَنَتْ مَسَافِرًا وَمَقَامًا ﴿٧٧﴾

78 - A fo kafiriw ye : "Ni aw ka yeremakasi tun te A ye, n Matigi tun te na aw jate cogo si la Nka sisan min aw ye aw ban a ya cikan ma, a ya jankata be na siri aw la".

قُلْ مَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّي لَوْلَا دَعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ
فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ﴿٧٨﴾

الفرقان: ٦٤ - ٧٨

25
69-78

31 - Mago minnu konin be a fo : "An Matigi ye Ala le ye" ani olugu be na to o kan, melekew be jigini olugu ma ka a fo : "Aw kana siran, aw kana kini-kini, nka aw ye aw sewa Alijine kono, layiru min

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا
تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا
وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ
تُوعَدُونَ ﴿٣١﴾

tala aw ye.

32 - Anw ye aw teriw ye dununya nyanamaya nin kono

مَنْ أُولِيَكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ

ani kiyama. Aw nii be fen o
fen fe, aw be na o soro yen,
ani aw be fen o fen nyini aw
be na o soro yen.

وَلَكُمْ فِيهَا مَا نَشْتَهُیْ أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ
فِيهَا مَا تَدْعُونَ ﴿٣١﴾

33 - "O ye lonanfana ye ka
bo yaafalaba yoro, min ye
ninebagaba ye".

41
31-33

(15)

CeW NI MUSOW
DAMAKANYALI SARIYA LA

Sanni silameya nali ce musow tun man
kan ni foyi ye sariya la. Dine kelen min
ye sariya sigi musow ka kan ni min ye
k'o latanga o ye silameya ye ka a yira
ko u ni ceW bee ka kan hakililakow la
wala dinekow la ; ka u ke u yere ta ye,
ka a lon u ye u bololafen be u sako la ;
u loyoro ani u ka kan ni min ye k'o Ala
ke sariya do ye.

98 - Mɔgo o mɔgo ye baara ke ni telenninya ye, a kera ce ye, wala a kera muso ye, ni a limaniyanin be, Cen ye-re la,

An be na nyanamaya seniman di o tigi ma, o mɔgo nunnu, Cen yere la, An be na u sara baraji la ka ben u ka baara-nyumanbaw hake ma.

$$\frac{16}{98}$$

125 - Nka mɔgo min, a kera ce ye o, a kera muso ye o, ni a be baaranyuman ke, ni limaniyabaga lo, o be na don Alijine na, a te na tonyo, nali tanmarokolo kakanwonin damayira la.

$$\frac{4}{125}$$

36 - Cen yere la, ce minw be u yere majigin Ala ye, ani muso minw be u yere majigin A ye, ce limaniyabagaw ani muso limaniyabagaw, ani Alabatobaga cemanw ani Alabatobaga muso-manw, ani ce centigiw ani muso centigiw, ani ce sabatininw u ka limaniya kano, ani muso sabatininw, ani ce yeremajiginbagaw ani muso yeremajiginbagaw, ani ce minw be sarka bo, ani muso minw be sun don, ani ce minw be se u ya kurusijala la, ani muso minw

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَلَنَجْزِيَنَّهُ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ
بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾

النحل: ٩٨

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ
أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا
يُظَلَمُونَ نَقِيرًا ﴿١٢٥﴾

النساء: ١٢٥

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَنِينَ وَالْقَنِينَ وَالصَّادِقِينَ
وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّادِقِينَ
وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّادِقِينَ
وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ

be se u ya tagafebolo kɔɔ
ani ce minw be u miiri kosɔ-
be Ala ma, ani muso minw be
u miiri kosɔbe Ala ma, Ala ye
hine ani barajiba lasago
olugu beɛ lajenin ye.

$$\frac{33}{36}$$

41 - "Min o min ye juguman
ke o te na sara dogbere la o
juguman kɔ ; nka min o min
ka nyumaya ke, a kera ce ye
o, a kera muso ye o, ni li-
maniyabaga lo, - olugu be na
don Alijine kɔɔ : u be na
sɔn fen bɔnbali la.

$$\frac{40}{41}$$

229 - Muso furusaninw kɔ-
nin be na kalo saba makɔɔ,
Ala ye fen min dan ka bla u
debe la, o dogo ma daga u ye,
ni u limaniyanin be Ala ma
ani lonnaban ma, o wagati kɔ-
ɔɔ, a daganin be u cew ye tu-
gunin ka u ta ni u be a fe ka
ke nyɔɔɔn fe tugunin.
fen min dagala cew ye o nyɔ-
ɔɔnna dagala u ye, talanniko-
nyuman na. Nka o te a bali u
mara be cew le bolo, Ala ye
sebagu ye, kolɔnbaga lo.

230 - O furusakan nyɔɔɔnna
be se ka fo sinye fla ; o tu-
ma na, aw ye u mara ka nya,
wala aw ye u bla ni nyumaya
ye. Aw ye fen minw di u ma.

فُرُوجَهُمْ وَالْحَفِظَاتِ وَالذَّكِرِينَ اللَّهُ
كثيرًا وَالذَّكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً
وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٦﴾

الأحزاب: ٣٦

مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَى إِلَّا لِمِثْلِهَا وَمَنْ عَمِلَ
صَالِحًا مِثْلَ ذَكَرٍ أَوْ أَنْفٍ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ
حِسَابٍ ﴿٤١﴾

المومن: ٤١

وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ وَلَا
يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ إِنْ كُنَّ
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَعُولُنَّ أَحَقُّ بِرُدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ
إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ
وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٣٦﴾

الطَّلُقِ مَرَّتَانٍ فَإِمْسَاكُهُ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحُ
بِإِحْسَانٍ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا بِمَا

(aw musow ma), o si mina ma daga aw ye, fo ni a ye a soro aw fla bee be siran ka dese ka sariya dansigininw labato.

Nka ni aw be siran ko u te na se ka Ala ka sariya dansigininw labato, o tuma na, jurumu te na ke u fla kelen si la fen na, a be na min di ka a yere labo bolo la. Nin ye Ala ka sariya dansigininw ye, aw kana u dan teme, mogo o mogo ka Ala ka sariya dansigininw dan teme, o be na ke tonyonikebagaw do ye.

2

229-230

ءَاتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا اِلَّا اَنْ يَخَافَا اَلَا يُقِيمَا حُدُودَ
 اَللّٰهِ فَاِنْ خِفْتُمْ اَلَا يُقِيمُوْا حُدُودَ اللّٰهِ فَلَاجِنَا حٰنِطًا عَلٰی مَا
 فِیْهَا فَاَنْذَرْتُ بِیْهِ تِلْكَ حُدُودَ اللّٰهِ فَلَا تَعْتَدُوْهَا وَمَنْ
 یَّعْتَدْ حُدُودَ اللّٰهِ فَاُولٰٓئِکَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿۲۳۰﴾
 البقرة: ۲۲۹ - ۲۳۰

(16)

IRIBA NI GƆRƆGƆJURU

HARAMUYALI

Kurana kɔnɔ Iriba tɔgɔ le ye Arabukan na ko "Riba". Iriba ni tɔnɔ tɛ fɛn saguya kelen ye. Iriba haramuyara ka a masɔrɔ a bɛ nafolo labɔ jama la bolo k'a di mɔgɔ dama dɔ ma ; o tuma na olugu bɛ a nafa kumaninya tɔw ma. Gɔrɔ-gɔjuru-donna bɛ mɔgɔw turubɔ le ka a ka nafa bɔ hadamadenw ka kɔnɔnagban ni u ka nyani na.

276 - Minnu be iriba domu olu te korota, fo ni a kera mogo korotako nyogonna ye, mogo min ni sitana ye a gbasi ni fatoya gbasili ye, ka a masoro u be a fo : "jago fana be i na a fo iriba le", ka a soro Ala ye jago daga, ka iriba haramuya. O la sa mogo min wajula ka bo a matigi yoro ni a be a yere mina, a ye min soro folofolo o be ke a ta ye, a ka konya tigi ye Ala ye.

Mogo minnu be segi iriba ma, olugu ye tasma dungew ye, wa u be to a kono kudeyi.

277 - Ala be na iriba silatunun, ka saraka yiriwa. Kafiri tubibaliw ani jurumukelabaw, Ala te olugu fe.

278 - Cen na, minnu limaniyanin be Ala ma, ni u be walenyumanw ke, ka seli ke, ka jaga bo, olu matigi be na u sara ; siran te olugu ma, nimisa te u ma.

279 - Aw limaniyabagaw ! aw ye siran Ala nye, aw ye jine iriba tona ko ni aw ka ke limaniyabagaw ye tigi-tigi.

280 - Nka ni aw ma o ke, aw ye kefe sama soro ka bo Ala yoro ani A ka cela, aw

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧٦﴾

يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُرِي الصَّدَقَتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ ﴿٢٧٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَءَاتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٨﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٧٩﴾

فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِنْ

ye min ke ni aw tubira ka bo
o ma, aw ka warikun hakika
be na lasegi aw ma. O cogo
la, aw te na tonyo, aw te na
mɔgo tɔw tonyo.

281 - Ni jurutabaga min o
min degunin be, o tuma, aw ye
wagati di o tigi ma fo a
ka lafiya sɔɔ.
Ni aw ye a ka juru to a ye
nyumaya kosɔn, o le be na
fisaya aw ma i. ko tugunin, ni
aw tun ye a lon.

282 - Aw ye siran lon nye,
lon min ni aw be na segi ka
taga Ala.ma, o tuma na nii
kelen kelenna bee ka fen min
sɔɔ,
O bee lajenin be na segi u
ma, wa mɔgo si te na tonyo.

تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ
وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

وَإِنْ كَانَتْ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ وَأَنْ
تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨٢﴾

وَأَنْتُمْ أَيُّهَا النَّاسُ تَرْجِعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ تَنْتَفِعُونَ كُلُّ
نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٨٢﴾
البقرة: ٢٧٦ - ٢٨٢

(17)

KO MINNU BE NA KE
OLU NYEFOLI

Kurana suran folo jugininw
caman lakali ka kurana hakiliba bajuw
ani a kumakan sinsin. O haya daw be kow
fo minnu tun ka ke dununya kono
n'u kera fana ni bee ye u ye u lon.

Tuma daw la a kow fara cogo
min a be ke o cogoya lakika la. Tuma
daw la fana a be ke a cogoya yelemanin,
tuma daw la a be ke cogoya fla bee la.

I n'a fo an ye a nyefo cogo min
gafe nin yere togo ye kofolen koro ye
min be ka ke kabini a jigintele fo ka
na se bi ma. A haya folo yere tun b'a
yira ka a fo lonnin tele daminena ani
sebelikelan ta baara (96 : 4 - 6).

20 - A ye ba fla woyon minw gberenin be nyogon na. Lon do u be na nyogon kunben.

مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ﴿٣٥﴾

21 - Banamini be u ni nyogon ce sisan ; do te se do ma.

بَيْنَهُمَا بَرْخٌ لَا يَتَّعِيَانِ ﴿٣٦﴾

الرحمن: ٢٠ - ٢١

55
20-21

34 - Jina serew ni aw mogo serew ! Ni aw be se ka teme sankolow ni dugukolo dan kan, aw ye taga sa, nka aw te na se ka taga yen fo ni a ka ke An ka dinya ye.

يَمَعْتُرُ الْمَجِثَ وَالْإِنْسَ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ

أَفْطَارِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَأَنْفُذُوا

إِلَّا سُلْطٰنِ ﴿٣٤﴾

35 - Aw Matigi ka nyumanya juman kelen le be yen ni aw fla si ma lo o la.

فَيَأْتِي آءِ الْآءِ رَبِّكُمْ تَكْذِبَانِ ﴿٣٥﴾

36 - Tayolon sisintan, min ye yeleman ye , o be na lataga aw kanma, aw te na se ka bo o la ni kunnawolo ye.

يُرْسَلُ عَلَيْكُمْ شَوَاطِدٌ مِّنْ نَّارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْصِرَانِ ﴿٣٦﴾

الرحمن: ٣٤ - ٣٦

55
34-36

2 - Sankolo be na ci tuma min,

إِذَا السَّمَاءُ أَنْشَقَّتْ ﴿٣٧﴾

3 - Ka a Matigi lamem - o ye a ka koketa ye.

وَأَذَّتْ لَهَا وَهَجَتْ ﴿٣٨﴾

4 - Tuma min na dugukolo
be na fensen,

وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ ﴿٤﴾

5 - Ka a kononafen bee la-
fili, ka a lakolon to.

وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ﴿٥﴾

6 - Ka a Matigi lamem - o
ye a ka koketa ye.

وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٦﴾

الانشقاق: ٢ - ٦

$$\frac{84}{2-6}$$

5 - Tuma min na ban be na
ke nyagamemusow la ni o kono
sela kalo tan,

وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ﴿٥﴾

$$\frac{81}{5}$$

8 - Tuma min na magow be na
lakafo yoro kelen.

وَإِذَا النُّفُوسُ رُوِّجَتْ ﴿٨﴾

التكوير: ٥, ٨

$$\frac{81}{8}$$

11 - ani gafew be na yereke
a nya ma,

وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرتْ ﴿١١﴾

12 - Tuma min na sankolo
lakolon be na to,

وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ ﴿١٢﴾

التكوير: ١١ - ١٢

$$\frac{81}{11-12}$$

2 - Tuma min na dugukolo
be na yereyere a yereyere dan
na,

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ﴿٢﴾

3 - Ka a ka doniw lafili,

وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ﴿٣﴾

4 - ani mɔɔɔnɔnɔn be na a
fo : "mun be a la ?"

وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ٤

5 - O lon na a be na a ka
gundow bɔrɔɔɔ.

يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ٥

6 - Ka a masɔɔ i Matigi
be na a yamariya o la o co-
go la.

يَا نَرَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا ٦

7 - O lon na, mɔɔɔw be na
bɔ nyɔɔɔn na, ka ke sere
sere ye ka taa nya fe walasa
u ka baara nɔ be yira u la.

يَوْمَئِذٍ يَصُدُّرُ النَّاسَ أَسْنَانًا يُسْرَوُا
أَعْمَلَهُمْ ٧

8 - O la sa, mɔɔɔ o mɔɔɔ
ye nyumanya ke misikala ja-
rati gbiliya nyɔɔɔnna na, o
be na o ye.

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ٨

9 - Ni mɔɔɔ min do ye ju-
guman ke misikala jarati
gbiliya nyɔɔɔnna na, o be na
o ye fana.

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ٩
الزلزال : ٢ - ٩

99

2-9

106 - U be i nyininka ku-
luw konya ma. A fo : "N Ma-
tigi be na u karikari ka ke
kunkurun kunkurun ye, ka a
yereke i yo gbangban fu.

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا ١٠٦

107 - A be na u ke i na a
fo le min dakanyanin be, ani
a janin be ;

فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ١٠٧

108 - "Yoro min, i te na dinga ye, i te na jiginjigin ye".

20

106-108

لَا تَرَىٰ فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا ﴿١٠٨﴾

طه: ١٠٦ - ١٠٨

83 - Ala ye min fo u halakili konya la, ni o kela tuma min, An be na ferenfen labo dugukolo la u ye, min be na u jogin ka a masoro mogow tun ma limaniya An ka togo-maseerew ma.

27

83

وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ

تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ ﴿٨٣﴾

القل: ٨٣

8 - Tuma min na ni nya lafinna,

فَإِذَا بَرِقَ الْبَصُرُ ﴿٨﴾

9 - ani kalo nya minana

وَحَسَفَ الْقَمَرُ ﴿٩﴾

10 - Ka tele ni kalo ke kelen ye.

75

8-10

وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ﴿١٠﴾

القيامة: ٨ - ١٠

(18)

KUMA MINNU FɔrA
ALA KA DANNI KAN.

Kurana tɔgɔmaseere dɔ ye
k'a fɔ a kɔnɔ kumaw mɛɛna cogo o cogo,
foyi ma fɔ a kɔnɔ Ala ka danni kan ni
lonnibagaw nana o segesege k'a yira ko
cen te. Kurana kuma caman ni lonko ka
lonni sɔroninw benna ; a kuma caman
werew be yen, ni lonkotigi be ka u
segesege. An ka haya dama-dama dɔron le
ta ka kurana ka fen fɔninw yira Ala ka
danni kan.

30 - A ka togomaseerew la, sankolow dannin ni dugukolo dannin be o la, ani A ka nya-namanyafenw bee lajenin, A ye minw jensen u fla kono. Se be A ye ka o lakafo tuma min ka A diya.

$$\frac{42}{30}$$

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَابَتْ فِيهِمَا مِنْ دَابَّةٍ وَهُوَ عَلَىٰ جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ ﴿٣٠﴾
الشورى: ٣٠

99 - Ale le ka aw dan ka bo si kelen pe la, sigiyorow be aw ye min ye wagatitemeko ye, ani makeyoro min be aw ye kudeyi.

Anw ye togomaseerew nyafu ka faranfasiya magow ye minw be ko faamu.

$$\frac{6}{99}$$

وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَوْفٍ وَمُسْتَوْدِعٍ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ ﴿٩٩﴾
الأنعام: ٩٩

2 - Ee magolu ! Aw ye siran aw Matigi nye min ye aw dan ka bo mago kelen na, ani ka a jenyogonmuso dan ka bo a la, ani min ye ce caman ni muso caman dan ka bo o fla la, aw ye siran Ala nye min togo la aw be nyogon wele, min ye balemayako ye, aw ye siran A nye o la kosebe. Cen na, Ala be aw kolosi.

$$\frac{4}{2}$$

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَنْفُورًا بِكُمْ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَأَتَقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴿٢﴾ النساء: ٢

7 - Ala le be sawula di aw ma ka aw to aw ba debe kono a ka di A ye cogo min. Ala

هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ لَا إِلَهَ

dagberε te yen Ale ka,
sebagaba, kolonbaga.

3
7

20 - I ma a ye ko Ala ye sankolow ni dugukolo dan ka kanya ni cen ye wa. Ni a ka di A ye, A be se ka aw halaki ka dannikula ke.

14
20

6 - Ee magolu ! ni sika be aw la sakakunun konya na, o tuma, aw ye aw tagasi ka a fo ko An ye aw dan jateka ka bo buguri le la, ka soro ka aw labo maninji tonniko kelen na, ka aw labo joli siminin na, ka aw labo sogogbutunin kelen na, min yoro do ladenena ka do to, walasa An ye se ka An ka se yira aw la, An be fen to denso kono min ka di An ye fo ka na sewagati dansiginin ma, O ko fe, An be aw labo dennyereninya nya ma, o ko fe, An be aw lamon walasa aw ye se aw ka kanberenya sisaga ma, daw be aw la saya latigela minw ye ka o si to hake la min kyanin be, daw be aw la o si be se korobaya dan na fo ka na a ke, lonnisoro ko fe o te foyi lon tugunin.
I be dugukolo ye a janin be,

إِلَهُهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٧﴾ آل عمران: ٧

الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتِ وَاللَّهُ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِالْحَقِّ

إِنْ يَشَاءُ يُدْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿٢٥﴾

ابراهيم: ٢٥

يَأْتِيهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا
خَلَقْنَاكُمْ مِّن نُّرَابٍ ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّن عِلْقَةٍ
ثُمَّ مِّن مُّضْغَةٍ مُّخْلَقَةٍ وَغَيْرِ مُخْلَقَةٍ لِّنَبِّئَنَّكُمْ
وَنُقَرِّفِي الْأَرْحَامَ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ
نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِيَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ
وَمِنْكُمْ مَّن يُوَفِّقُ وَمِنْكُمْ مَّن يُرَدِّدُ إِلَىٰ
أَزْدِلِ الْعُمْرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا

nyanamanya te a la. Nka tuma min ni An ye sanji jigin a kan, a be i lamaga, ka i funun ka ferenfennyuman suguya bee labo.

$$\frac{22}{6}$$

89 - I be kuluw yela i be a bisigi ko u gbannin be ka sabati yoro kelen, nka u be bo u no na i na a fo kabanogo gbansan tagamacogo : Ala ka baara, Min ye fen bee lajenin lanyar ka a dafa. Cen na aw be min kela A be o kala ma a nya ma.

$$\frac{27}{89}$$

9 - A ka sow dan, ka sofa-liw dan, ka falliw dan jango aw ye yelen u kan, ka u ke masirifen ye.

A be na fen dan aw te min lon folo.

$$\frac{16}{9}$$

2 - Tando be Ala ye min ni masaya b'ala bolo, A ka se be fen bee lajenin san fe ;

3 - Min ye saya ni nyanamaya dan walasa a ye aw jara-bi - aw la jon le ka fisa jongo la ; Ale le ye se gabagaba ye, yaafa tigi.

وَنَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ
 أَهْتَزَّتْ وَرَبَّتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ﴿٦﴾

الحج: ٦

وَنَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ
 صُنِعَ اللَّهُ الَّذِي لَذَى أَنْفَنَ كُلِّ شَيْءٍ إِنَّهُ خَيْرُ مَا
 نَفَعَلُونَ ﴿٨٩﴾

النمل: ٨٩

وَالْحَيْلِ وَالْإِنْعَالِ وَالْحَمِيرِ لَتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً
 وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٩﴾

النحل: ٩

تَبَرَّكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٧﴾

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَسْأَلَكُمْ أَيْكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا
 وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ﴿٣٧﴾

4 - Min ye sankolo wolon-
fla dan ka u maben. Nema ti-
gi ka danni kono, i te se ka
fen jengenin foyi ye. Ayiwa,
a lagbe tugunin : i nya be
finye la wa?

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا مَّا تَرَىٰ فِي خَلْقِ
الرَّحْمٰنِ مِن تَفْوُوتٍ فَاَرْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِن
فُطُوْرٍ ﴿٤﴾

المالك : ٢ - ٤

$$\frac{67}{2-4}$$

(19)

KURANA kɔNɔ
ALADAALIKAN DAMA DɔW

Sali ye sira nyanaman lonin le ye Ala ni mumuni ni nyɔgɔn ye. Ala ka hine mana se mɔgɔ ma, a be i sama ka se Ala ma folo. A tigi be Ala ka wele jaabi ni walenyumanlon ye, ani kɔnɔrɔgbeya, ni o kɛra Ala be i madon a la seli la ; o sira ni a mankutu lo ; ko le be a kɔ fana, n'o be bɔ a yere la. Minnu delila seli kecogo nyuman na, ani a nii jijali , olugu ye a lon ko mumuni seko ni a lonko bonya be bɔ seli kecogo nyuman ni a keko caman le la.

187 - Ni N ka Ɔɔnw ye i nyininka N cogoya ma, a fa u ye : "N yɔɔ ka surun, N be delikebaga ka dugawu jaabi ni a ka N deli, o tuma u ka kan ka N lamɛn, ka limaniya N ma walasa u ye na siranyu-man ta".

$\frac{2}{187}$

202 - Dow be yen, u be a fa . "An Matigi, dununya he-rew ke anw ye ani kiyamalon here,an latanga ka bo ta jankata ma".

203 - Olugu be na niyɔɔɔlaba sɔɔ ka a masɔɔ u ka kan ni a ye. Ala ka jate ka teli.

$\frac{2}{202-203}$

287 - Ala te nii si yamariya ko la, ko min te a seko ye. Nii kelen kelenna beɛ be na a ka baarakɛnin sara sɔɔ, ani a be na jankata sɔɔ, a ye min lanyini. An Matigi, I kana an jankata ni an nyinana wala ni fili ye an sɔɔ ; an Matigi, I kana doni la an kun i na a fa I ye min wajibiya mɔɔɔw kan minnu temena an nyɛ ; an Matigi, I kana doni la an kun min ka gbili an ma ; yaa-fa an ma, an ka jurumu kafari

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ
أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا
لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

البقرة: ١٨٧

وَمِنْهُمْ مَن يَقُولُ رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا
حَسَنَةٌ وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ
النَّارِ

أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ
الْحِسَابِ

البقرة: ٢٠٢ - ٢٠٣

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلاَّ وُسْعَهَا لَهَا مَا
كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لا تُؤَاخِذْنَا
إِن نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلا تَحْمِلْ
عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِن
قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلا تُحْمِلْنَا مَا لا طَاقَةَ لَنَا بِهِ

hine an ma ; an Tigi le be
I ye ; an deme magow kanma
minw ye kafiriw ye.

2

287

191 - Sankolow ni dugukolo
dancogoya la, ani tele ni su
ka bonyogonkoro la, Cen na,
tagomaseerew be o la magow
ye, minw faamuyanin be a nya
ma.

192 - Minnu be u hakili
jigin Ala ma, u lanin be o,
u siginin be o, wala u lanin
be u kere kan o, u be u taga-
si sankolow ni dugukolo dan-
cogoya la, ani u be a fo :
"An Matigi, I ma nin dan
gbansan : baraka be I ye : o
tuma na, an lakisi ka bo ta-
sun : jankata ma.

193 - "An Matigi ! Ni I ka
magwo magwo ladon tasma ko-
no, Cen yere la, I be o tigi
datugu ni maloya ye, kafiriw
te na magwo si soro ka u deme.

194 - "An Matigi, an ye ki-
rilikebaga do kan men ka an
wele ka na limaniya ma : "Aw
ye limaniya aw Matigi ma, an
limaniyala. An Matigi, an ka j
rumuw kafari an ye, an ka ke-
walejuquw laben an ye, saya
la, an kafo magwo nyumanw kan.

وَأَعْفُ عَنَّا وَأَعْفِرْ لَنَا وَأَرْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا

فَأَنْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٨٦﴾

البقرة : ٢٨٧

إِنِّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَخْتِلَافِ

الَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٤٦﴾

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ

وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا

خَلَقْتَ هَذَا بَطْلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٤٧﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ مَن تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَجْتَهُ وَمَا

لِلظَّالِمِينَ مِن أَنْصَارٍ ﴿١٤٨﴾

رَبَّنَا إِنَّا أَسْمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا

بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا

سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿١٤٩﴾

195 - "An Matigi, I ye fɛn min layiru ta an ye I ka ci-law fɛ, o latige an ye ; I kana an datugu ni maloya ye kiyamalon. Siga tɛ a la, I tɛ I ka layiru to fabali ye".

196 - U Matigi ye u ka dugawu jaabi, o la sa, ka a fɔ : "N tɛ na dɪnyɛ ko mɔgo si ka baara ye kɛ gbansan ye aw la, a kɛra cɛ ye wala muso. aw dɔ bɔra dɔ la. Minnu kɔnin taara tungan fɛ, ani u gbɛna ka 'bɔ u ka sow kɔɔ, ani juguya bolila u kan, N kosɔn, ni u ye kɛɛ kɛ ani u fagala, N tɛ na to u ka kɛwalejuguw tobali ye u ye, N bɛ na u ladon alijinɛw kɔɔ, alijinɛ minnu ni nyɔɔɔn cɛ kɔw bɛ woyon ; baraji min bɔra Ala yɔɔɔ ani Ala fɛ, O nyɔɔɔn tɛ barajiw la."

3

191-196

رَبَّنَا وَإِنَّا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا نَخْزِنَا يَوْمَ

الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْعِيعَادَ ﴿١٩٦﴾

فَأَسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَمَلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ وَأُنثِيَ بَعْضُكُمْ مِّنْ بَعْضٍ ۖ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِن دِيَارِهِمْ وَأُودُوا فِي سَبِيلِي وَقَاتَلُوا وَقُتِلُوا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَأُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ

حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٦﴾ آل عمران: ١٩١ - ١٩٦

(20)

1 - Ala tɔgo la, Nema tigi,
hine tigi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾

2 - A be n ni wagati ce min
be teme,

وَالْعَصْرِ ﴿٢﴾

3 - Cen yere la, hadamaden
be bone lahala la,

إِنَّا لَإِنسَنَ لَفِي خُسْرٍ ﴿٣﴾

4 - Fɔ mɔgo minnu limani-
yanin be,
ani u be baaranyumanw ke,
u be nyɔgon lasu ka son cen
ma,
ani u be nyɔgon lasu sabali
ma.

إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّاصُوا

بِالْحَقِّ وَتَوَّاصُوا بِالصَّبْرِ ﴿٤﴾ العصر: ١ - ٤

$$\frac{1}{1-4}$$

1 - Ala tɔgo la, Nema ti-
gi, hine tigi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾

2 - A fɔ : "Yaa aw kafiriw!

قُلْ يٰٓأَيُّهَا الْكٰفِرُونَ ﴿٢﴾

3 - "N te bato ke i na a
fɔ aw be bato ke cogo min ;

لَا ءَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٣﴾

4 - "Aw fana te bato ke i
na a fɔ n be bato ke cogo
min.

وَلَا أَنْتُمْ عٰبِدُونَ مَا ءَعْبُدُ ﴿٤﴾

5 - "N te na fen bato aw
be min bato.

وَلَا أَنَا عٰبِدُ مَا عٰبَدْتُمْ ﴿٥﴾

6 - "Ne be na Masa min bato,
aw fana te na o bato.

وَلَا أَنْتُمْ عِبِيدُونَ مَا عَبَدُكُمْ

7 - "Aw ni aw ka dina, ne
fana ni n ka dina .

لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ

الكفرون ١ - ٧

109
1-7

1 - Ala tɔgɔ la, Nema tigi,
hine tigi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

2 - Tuma min na Ala ka de-
me be na na, ani kunnawolo.

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ

3 - Ani i be na mɔgɔw ye
ka don Ala ka dina na, sere
ni sere.

وَرَأَيْتِ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ
أَفْوَاجًا

4 - I Natigi matɔgɔ ni A
tandokan ye, yaafa nyini A
fe. Cen yere la, Ala be segi
A ko tuma caman ni makari ye.

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَأَسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ
تَوَّابًا

النصر: ١٠ - ٤

110
1-4

1 - Ala tɔgɔ la, Nema tigi,
hine tigi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

2 - A fo : "Ale le ye Ala
ye, kelen pe.

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

3 - "Ala, Masa min sirinin
te foyi la, ani Masa min, bee
be A daali.

اللَّهُ الصَّمَدُ

4 - "A te den wolo, fen ma
a wolo.

لَمْ يَكِدْ وَلَمْ يُولَدْ

5 - Bonyogonko si te A la!

$$\frac{112}{1-5}$$

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٥﴾

الإخلاق: ١ - ٥

1 - Ala tɔgɔ la, Nema tigi, hine tigi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٦﴾

2 - A fɔ : "N be tanga-nyini ke dannikonya Matigi yɔɔɔ.

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿٧﴾

3 - "A ye min dan ka bɔ o mantɔɔɔ ma.

مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٨﴾

4 - "Ani ka bɔ su mantɔɔɔ ma, tuma min ni su kola.

وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٩﴾

5 - "Ani ka bɔ mɔgɔw mantɔɔɔ ma minnu be tafokuruw fye ka u walaka.

وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿١٠﴾

6 - "Ani ka bɔ nyango mantɔɔɔ ma, tuma min ni a be nyangoya ke".

وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿١١﴾

العلق: ١ - ٦

$$\frac{113}{1-6}$$

1 - Ala tɔgɔ la, Nema tigi, hine tigi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١٢﴾

2 - A fɔ : "N be tanganyini ke dunuya mɔgɔw beɛ Matigi yɔɔɔ,

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١٣﴾

3 - "dunuya mɔgɔw beɛ ka Masa.

مَلِكِ النَّاسِ ﴿١٤﴾

4 - "dunuya mągaw beε ka
Ala,

إِلَهُ النَّاسِ ④

5 - "ka bɔ lasulibaga nani-
yajugu mantɔɔɔ ma,

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ⑤

6 - "Min be torokɔɔkuma
ke ka don mągaw jusu la,

الَّذِي يُوسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ⑥

7 - "U kera jinaw ye, wala
u kera hadamadenw ye".

مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ⑦

114
1-7

الناس: ١ - ٧